

**RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)**

**dokonanej w dniach 30-31 maja 2018
na kierunku „turystyka i rekreacja” prowadzonym
na Wydziale Nauk o Środowisku
Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie**

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	12
Dobre praktyki	13
Zalecenia	13
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	13
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	13
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	21
Dobre praktyki	22
Zalecenia	22
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia	23
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	23
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	31
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	31
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	35
Dobre praktyki	35
Zalecenia	35
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	35
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	35
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	37
Dobre praktyki	37
Zalecenia	37
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	37
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	37
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	38
Dobre praktyki	39
Zalecenia	39
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	39

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	39
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	42
Dobre praktyki	42
Zalecenia	42
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	42
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	42
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	45
Dobre praktyki	46
Zalecenia	46
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	46
Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: **prof. dr hab. Grażyna Jaworska, członek PKA**

członkowie:

1. prof. dr hab. Zygmunt Młynarczyk - ekspert PKA

2. dr hab. Krzysztof Prusik- ekspert PKA

3. dr Anna Bugajewska - ekspert ds. pracodawców

3. mgr Agnieszka Socha-Woźniak- ekspert ds. postępowania oceniającego

4. Michał Dzieciuch- ekspert ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku „turystyka i rekreacja” prowadzonym na Wydziale Nauk o Środowisku Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie przeprowadzona została z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2017/2018. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na powyższym kierunku studiów. Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac etapowych i dyplomowych, zarówno licencjackich, jak i magisterskich. Władze Uczelni stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu wizytującego.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	turystyka i rekreacja
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	I i II stopnia
Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	obszary nauk: - rolniczych, leśnych i weterynaryjnych (20 % pkt. ECTS), - przyrodniczych (35 % pkt. ECTS), - społecznych (10 % pkt. ECTS), - medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej (35 % pkt. ECTS)
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedziny nauk (I i II st.): - rolniczych (dyscypliny: ochrona i kształtowanie środowiska oraz dodatkowo na I st. - technologia żywności i żywienia), - o Ziemi (dyscyplina: geografia), - ekonomicznych (dyscyplina: nauki o zarządzaniu), - o kulturze fizycznej
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	studia I st. – 6 sem., 180 pkt. ECTS; studia II st. – 4 sem., 120 pkt. ECTS
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	-
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	licencjat/ magister
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	I st.- 15; II st.- 13
Liczba studentów kierunku	I st. – 263 II st. – 96
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów	I st. – 2213 II st. – 1200

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	w pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	w pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	w pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	w pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	w pełni
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	zadowalająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	w pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	w pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku „turystyka i rekreacja” jest zgodna zarówno z misją jak i strategią rozwoju Uczelni. Odpowiada ona celom określonym w strategii Uczelni a także w polityce zapewnienia jakości jej kształcenia. Równocześnie uwzględnia wzorce i doświadczenia odpowiednich jednostek krajowych i międzynarodowych. Założenia rozwoju ocenianego kierunku zawierają tendencje zmian w zakresie przygotowywania do wykonywania zawodu, przy czym uwzględniają one zarówno potrzeby studentów, jak i otoczenia społecznego, gospodarczego, a szczególnie aktualnego rynku pracy.

„Turystyka i rekreacja” jest kierunkiem interdyscyplinarnym, łączącym wiedzę, umiejętności i kompetencje kilku obszarów nauk. W przypadku kierunku prowadzonego przez Wydział Nauk o Środowisku UWM w Olsztynie ulokowano jego w obszarze nauk przyrodniczych, nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej, rolniczych, leśnych i weterynaryjnych oraz nauk społecznych. Z tej perspektywy Wydział Nauk o Środowisku opracował strategię rozwoju uwzględniając potencjał turystyczny Warmii i Mazur i jego walory turystyczne, nadając temu kierunkowi specyficzny charakter w skali kraju. Zatem kierunek „turystyka i rekreacja” wpisuje się w strategię rozwoju zarówno jednostki, jak również regionu.

Misją Uniwersytetu, zapisaną w „Strategii Rozwoju Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie na lata 2010-2020”, jest „wszechstronna działalność na rzecz rozwoju kształcenia wysokiej jakości absolwentów i kadr naukowych, realizacji badań naukowych dostosowanych do potrzeb gospodarki regionu i kraju oraz wzbogacania kultury narodowej” (Uchwała Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie)

Kierunek „turystyka i rekreacja” ma charakter interdyscyplinarny i jest najmłodszy spośród funkcjonujących na Wydziale. Kształci studentów w trybie studiów stacjonarnych I i II stopnia. Koncepcja kształcenia na kierunku jest związana z prowadzonymi na Wydziale badaniami naukowymi. Zadania podejmowane w obszarze kształcenia mają na celu stałe podnoszenie jakości oferty kształcenia i są spójne z celem strategicznym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, który realizuje kształcenie dostosowane do potrzeb środowiska zewnętrznego, ze szczególnym uwzględnieniem regionu Warmii i Mazur (Uchwała Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 26 października 2012).

Kierunek „turystyka i rekreacja” zgodnie z Raportem samooceny „umożliwia osiągnięcie tytułów zawodowych licencjata po pierwszym stopniu oraz magistra po drugim stopniu kształcenia”. Absolwenci studiów pierwszego stopnia uzyskują dyplomy: licencjat i/lub magister dla kierunku. Absolwent I stopnia jest przygotowany do pracy w obsłudze ruchu turystycznego, tj.: w biurach podróży, obiektach noclegowych, urzędach administracji samorządowej, w jednostkach odpowiedzialnych za rozwój turystyki, organizacjach społecznych, fundacjach, stowarzyszeniach powołanych dla rozwoju i promocji turystyki, w ośrodkach sportu i rekreacji, w centrach odnowy biologicznej. Ponadto absolwent może pracować w charakterze pilota wycieczek krajowych i zagranicznych, obsługiwać imprezy turystyczne. Ma wyrobiony nawyk ustawicznego kształcenia się i rozwoju zawodowego oraz legitymuje się kompetencjami językowymi na poziomie B2, zgodnie z kryteriami

Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Jest przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia. Po ukończeniu studiów absolwent II stopnia posiada pogłębioną wiedzę z zakresu organizowania i prowadzenia programów ruchowo-rekreacyjnych dla jednostek i grup społecznych oraz obsługi ruchu turystycznego. Jest ukierunkowany na wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju w przestrzeni turystycznej. Posiada pogłębioną wiedzę w zakresie zagospodarowania, użytkowania oraz ochrony walorów przyrodniczych i kulturowych środowiska. Zna zasady tworzenia i promocji produktów turystycznych dedykowanych jednostkom oraz grupom społecznym. Jest przedsiębiorczy i przygotowany do podejmowania działalności w szeroko rozumianej branży turystycznej oraz instytucjach i podmiotach związanych z przemysłem czasu wolnego, zarówno w sferze ekonomicznej, jak i społecznej. Umie dobierać narzędzia i metody do analizy interakcji zachodzących pomiędzy różnymi zjawiskami w obszarze turystyki i rekreacji a środowiskiem przyrodniczym i kulturowym. Potrafi skutecznie nawiązywać kontakty zawodowe, a także posługuje się terminologią związaną z działalnością turystyczną. Jest przygotowany do podjęcia zatrudnienia: w biurach podróży (organizatorzy turystyki, pośrednicy turystyczni, agenci turystyczni), w obiektach bazy noclegowej i gastronomicznej (hotele, ośrodki wypoczynkowe; gospodarstwa agroturystyczne, restauracje, itp.), w ośrodkach sportu i rekreacji, centrach rekreacji i odnowy biologicznej, w strukturach administracji rządowej i samorządowej, domach kultury, organizacjach społecznych, fundacjach i stowarzyszeniach oraz placówkach organizujących zajęcia rekreacyjne dla dzieci i młodzieży. Potrafi uruchomić własną działalność gospodarczą w obszarze szeroko rozumianej turystyki i rekreacji. Jest przygotowany do pracy na stanowiskach szeregowych i kierowniczych. Należy także dodać, że studenci są przygotowywani do międzynarodowego rynku pracy. Jednak w kontekście coraz większego znaczenia współpracy międzynarodowej i jej wykorzystania w ruchu turystycznym ten aspekt powinien być rozszerzony w kształceniu studentów kierunku. Współpraca międzynarodowa na omawianym kierunku wymaga rozszerzenia kontaktów międzynarodowych.

W koncepcji kształcenia należy większy nacisk położyć także na zdobycie umiejętności posługiwania się przez studentów nowoczesnymi technologiami. Turystyka i rekreacja potrzebuje nowych rozwiązań technologicznych. Służą one touroperatorom, wykorzystują je turyści. Ułatwiają promocję polskich firm i regionów turystycznych. W turystyce tkwią ogromne możliwości wykorzystywania nowych technologii, chociażby „rozszerzona rzeczywistość”. Zastosowanie jej zależy od kreatywności, wiedzy i umiejętności absolwentów kierunku. W tym kontekście Zespół PKA zaleca uwzględnienie w koncepcji kształcenia treści związanych z wykorzystaniem platform i systemów rezerwacyjnych dla biur podróży i obiektów noclegowych, systemów zarządzania internetową sprzedażą biletów, informatyzacją biur podróży, hoteli, konferencji, rezerwację miejsc hotelowych, biletów lotniczych i in.. Poszerzenie tych treści w kształceniu zapewni absolwentom „turystyki i rekreacji” konkurencyjność na rynku pracy.

W procesie ustalania koncepcji kształcenia biorą udział interesariusze zewnętrzni jak i wewnętrzni. Zrealizowanie koncepcji kształcenia jest możliwe dzięki nauczycielom akademickim stanowiącym minimum kadrowe, którzy posiadają dorobek naukowy umożliwiający realizację programu studiów w obszarach wiedzy odpowiadającym obszarom kształcenia, wskazanym dla tego kierunku studiów. Zajęcia prowadzą również nauczyciele z doświadczeniem zawodowym zdobytym poza uczelnią, związanym z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku.

Udział interesariuszy zewnętrznych, tj. przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w procesie ustalania i doskonalenia koncepcji kształcenia, opiera się na wielu realizowanych działaniach. Przy opracowaniu koncepcji kształcenia korzystano z doświadczeń wynikających ze współpracy z Uniwersytetami: Łódzkim, Jagiellońskim, Marii Curie-Skłodowskiej w

Lublinie, Warszawskim. Koncepcja kształcenia była projektowana również na bazie doświadczeń ze współpracy naukowo-dydaktycznej z ośrodkami zagranicznymi, w tym University of Eastern Finland w Savonlinna - Centre for Tourism Studies (Finlandia) i Károly Róbert College, Institute of Tourism, Regional Development and Foreign Languages, Gyöngyös (Węgry). Doskonalenie koncepcji kształcenia odbywa się także przez system praktyk i współpracy w ramach wspólnych przedsięwzięć umożliwiających wymianę informacji oraz przepływ propozycji i świadczeń, w drodze bieżących kontaktów o charakterze nieformalnym, np. podczas cyklicznych spotkań organizowanych przez Uczelnię dla wszystkich zainteresowanych osób i podmiotów gospodarczych.

1.2.

Badania naukowe prowadzone na Wydziale związane z turystyką i rekreacją mają charakter interdyscyplinarny. Obejmują działania zarówno w środowisku przyrodniczym, jak i środowisku antropogenicznym, związanym z efektami działalności człowieka. Badania współzależności występujących między zjawiskami i procesami należącymi do dwóch sfer – przyrodniczej i antropogenicznej wymagają wykorzystania kompetencji należących do wielu dziedzin nauki, zwłaszcza z obszaru nauk przyrodniczych, nauki o Ziemi, przede wszystkim dyscypliny geografia, do której odnoszą się efekty kształcenia kierunku. Badania naukowe koncentrują się również w zakresie nauk o kulturze fizycznej m.in. na ocenie kondycji fizycznej, poziomie zdolności motorycznych i sprawności osób w różnym wieku, określeniu zależności pomiędzy rozwojem ogólnych i specjalnych wskaźników kondycyjnych i koordynacyjnych zdolności motorycznych na przykładzie zawodników trenujących kajakerstwo, pogłębionej analizie aktywności turystycznej i rekreacyjnej oraz stylu życia różnych grup wiekowych. W badaniach tych ocenie podlega zależność pomiędzy regularną aktywnością fizyczną w środowisku wodnym a wybranymi komponentami składu ciała u dzieci i dorosłych. Prowadzone są również badania w zakresie nauk rolniczych, w dyscyplinie technologia żywności i żywienia oraz ochrona i kształtowanie środowiska. Z tej ostatniej wymienionej dyscypliny są ukierunkowane na identyfikację cech użytkowych zbiorników wodnych oraz na opis warunków ich turystycznego zagospodarowania i użytkowania. Prowadzone badania dotyczą określenia roli czynników środowiskowych, kształtujących różnorodność biologiczną siedlisk wodnych, z uwzględnieniem czynników związanych z użytkowaniem turystyczno-rekreacyjnym. Opracowano metody rekultywacji jezior dla odbudowy ich funkcji użytkowo-rekreacyjnych oraz poprawy stanu ekologicznego. Prowadzone badania dotyczą optymalizacji metod chemicznych, technicznych i biologicznych, służących poprawie jakości wód powierzchniowych oraz ich użytkowania turystyczno-rekreacyjnego. Niewielka ilościowo grupa prac dotyczy turystyki kulturowej i jej roli w działaniach na rzecz upowszechniania idei „kultury pokoju”. Efekty prac badawczych służą nie tylko rozwojowi naukowemu jednostki lecz także doskonaleniu programu kształcenia w zakresie najnowszej wiedzy związanej z turystyką i rekreacją. W ramach problematyki dotyczącej rekreacji ruchowej, analizy aktywności turystycznej i rekreacyjnej oraz stylu życia różnych grup wiekowych, w tym osób starszych, niepełnosprawnych oraz studentów, treści programowe uaktualniane są o wiedzę i wyniki uzyskane przy realizacji zadań. Treści wykładów aktualizowane są o wiedzę uzyskaną przy realizacji projektów dotyczących kulturowej turystyki miejskiej i industrialnej. Niematerialne dziedzictwo Warmii i Mazur było inspiracją do edukacji regionalnej w szkole, w ramach sieci współpracy: „Regionalizm – patriotyzm jutra”. Pozwala to na aktualizację treści kształcenia, ale umożliwia rozwijanie oferty przedmiotów fakultatywnych oraz zapewnia realizację prac dyplomowych tematycznie związanych z prowadzonymi badaniami.

Prace naukowo-badawcze prowadzone są we współpracy z otoczeniem gospodarczym, w tym sektorem usług turystycznych. Efektem tej współpracy jest przygotowanie wielu ekspertyz i realizacja projektów użytkowych na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego.

W badaniach pracowników Wydziału uczestniczą również studenci, w tym członkowie koła naukowego. Studenci kierunku „turystyka i rekreacja” są zaangażowani w organizację i realizację masowych imprez rekreacyjnych. Efektem zaangażowania studentów w badania naukowe jest ich aktywność konferencyjna oraz publikacje, w których studenci są współautorami. Przy realizacji badań naukowych Wydział współpracuje z instytucjami naukowymi, głównie krajowymi, ale również zagranicznymi.

1.3.

Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego kierunku ten został przyporządkowany. Przedłożone w Raporcie samooceny efekty kształcenia dla kierunku „turystyka i rekreacja”, studia I stopnia zostały określone Uchwałą Nr 916 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla poziomów i profili kształcenia na kierunkach prowadzonych w Uniwersytecie, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego oraz Uchwałą Nr 871 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 22 marca 2016 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr 916 Senatu UWM w Olsztynie z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla poziomów i profili kształcenia na kierunkach prowadzonych w Uniwersytecie, zgodnie z § 6 ust. 3 i 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia oraz określonym opisem efektów kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego w obszarze kształcenia w zakresie nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, nauk przyrodniczych, nauk społecznych, nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej. Z kolei kierunkowe efekty kształcenia dla kierunku „turystyka i rekreacja”, studia II stopnia, zostały przyjęte Uchwałą Nr 496 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 28 marca 2014 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla poziomów i profili kształcenia dla kierunków: biotechnologia, broker innowacji w przemyśle spożywczym, pedagogika specjalna, turystyka i rekreacja, wojskoznawstwo, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego oraz określonym opisem efektów kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego w obszarze kształcenia w zakresie nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, nauk przyrodniczych, nauk społecznych, nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej. Na kierunku „turystyka i rekreacja” na studiach I i II stopnia sformułowano odpowiednio 62 i 37 kierunkowych efektów kształcenia, spójnych z efektami kształcenia określonymi dla profilu ogólnoakademickiego dla obszaru nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, nauk przyrodniczych, nauk społecznych, nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej. Na studiach I stopnia sformułowano 23 kierunkowe efekty w zakresie wiedzy, 25 efektów w kategorii umiejętności oraz 14 w kategorii kompetencji społecznych. Na studiach II stopnia przyjęte efekty kształcenia obejmują 18 efektów w zakresie wiedzy, 13 efektów w zakresie umiejętności oraz 6 efektów w zakresie kompetencji społecznych.

Podczas wizytacji PKA na Wydziale Nauk o Środowisku w dniu 29 maja 2018 r. odbyło się spotkanie władz Wydziału z Zespołem Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Na podstawie analizy Raportu samooceny oraz wstępnych wyników wizytacji sformułowano sugestie zmiany proporcji pomiędzy obszarami kształcenia, dziedzinami nauki oraz dyscyplinami, do których

odnoszą się efekty kształcenia. Mając na uwadze powyższe aspekty odniesienia kierunkowych efektów kształcenia do obszarów wiedzy Władze dziekańskie zaproponowały zmianę odniesienia efektów kierunkowych do obszarów, dziedzin i dyscyplin i niezwłocznie przeprowadziły korektę. W związku z powyższym Wydział Nauk o Środowisku Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w dniu 15 czerwca 2018 roku podjął uchwały (nr 301 i 302) określające nowe przyporządkowanie efektów kształcenia na kierunku „turystyka i rekreacja” dla studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim i dla studiów stopnia drugiego. Uchwały te zostały zatwierdzone przez Senat Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w dniu 26 czerwca 2018 roku. Efekty kierunku zarówno na studiach I jak i II stopnia przyporządkowano do obszaru wiedzy nauk przyrodniczych, dziedziny nauk o Ziemi, dyscypliny naukowej geografia (punkty 63 ECTS, tj. 35%), obszaru wiedzy nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej (63 ECTS, 35%), obszaru wiedzy nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, dziedziny nauk rolniczych, dyscyplin naukowych: ochrona i kształtowanie środowiska, technologia żywności i żywienia (36 ECTS, 20%) oraz obszaru wiedzy nauki społeczne, dziedziny nauki ekonomiczne, dyscypliny nauki o zarządzaniu (18 ECTS, 10%). Dokonane zmiany odniesienia kierunkowych efektów kształcenia do obszarów naukowych są zgodne z zaleceniami Zespołu PKA i w pełni oddają specyfikę kształcenia na wizytowanym kierunku, są zrozumiałe i pozwalają na stworzenie systemu ich weryfikacji w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Tabela przedstawia obszary kształcenia oraz dziedziny nauki i dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia, wskazane w Uchwale Nr 335 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 26 czerwca 2018 roku (I stopień kształcenia) i Uchwale Nr 336 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 26 czerwca 2018 roku (II stopień kształcenia).

L.p.	Nazwa obszaru	Dziedziny nauki	Dyscypliny naukowe	Punkty	
				ECTS liczba	%
I stopień	nauki przyrodnicze	nauki o Ziemi	Geografia	63	35
	nauki medyczne i nauki o zdrowiu oraz nauki o kulturze fizycznej	nauki o kulturze fizycznej	–	63	35
	nauki rolnicze, leśne i weterynaryjne	nauki rolnicze	technologia żywności i żywienia ochrona i kształtowanie środowiska	36	20
	nauki społeczne	nauki ekonomiczne	nauki o zarządzaniu	18	10
II stopień	nauki przyrodnicze	nauki o Ziemi	Geografia	42	35
	nauki medyczne i nauki o zdrowiu oraz nauki o kulturze fizycznej	nauki o kulturze fizycznej	–	42	35
	nauki rolnicze, leśne i weterynaryjne	nauki rolnicze	ochrona i kształtowanie środowiska	24	20

	nauki społeczne	nauki ekonomiczne	nauki o zarządzaniu;	12	10
--	-----------------	-------------------	----------------------	----	----

Należy zaznaczyć, że Wydział formalnie przyporządkował kierunek do obszarów i dziedzin, w których posiada doświadczenie badawcze i dydaktyczne. Zespół PKA w kontekście wspomnianego wcześniej interdyscyplinarnego charakteru kształcenia na kierunku „turystyka i rekreacja” oraz specyfiki opisu kierunku poprzez kierunkowe efekty kształcenia zawarte w dokumentach i zestawione w tabeli stwierdził, że kierunkowe efekty kształcenia są sformułowane poprawnie, oddają istotę kształcenia na wizytowanym kierunku. Pełny opis zakładanych efektów kształcenia zamieszczono w programie kształcenia dla kierunku i przedstawiono w Raporcie samooceny. Za najważniejsze kierunkowe efekty kształcenia uznano te, które w matrycach efektów występują z największą częstotliwością. Na pierwszym stopniu kształcenia są to efekty prowadzące do uzyskania podstaw teoretycznych i praktycznych z zakresu turystyki i rekreacji, a także obszarów kultury fizycznej oraz powiązanych z nimi pozostałych dyscyplin naukowych. Na drugim stopniu kształcenia kierunkowe efekty kształcenia prowadzą do uzyskania rozszerzonej wiedzy w zakresie biologicznych podstaw aktywności ruchowej oraz znajomości metodologii badania zjawisk w obszarze rekreacji. Studenci uzyskują wiedzę w zakresie metod, narzędzi oraz systemów organizacji i obsługi sektora usług turystycznych, a także technik badania zjawisk z zakresu turystyki i rekreacji. Metodycznie są przygotowani do badania i analizy zjawisk w przestrzeni turystycznej.

Efekty kształcenia zapisane w sylabusach w zdecydowanej większości przypadków opisane są prawidłowo. Także efekty kształcenia związane z praktykami zawodowymi zostały ujęte prawidłowo. Na pierwszym stopniu kształcenia w ramach praktyk studenci nabywają wiedzę i umiejętności z zakresu form i zasad prowadzenia turystycznych obiektów noclegowych, biur podróży, centrów i punktów informacji turystycznej, Na studiach II stopnia podczas praktyki zawodowej student poszerzają wiedzę w zakresie zasad funkcjonowania branży usług turystycznych, metod, narzędzi oraz systemów organizacji sektora usług turystycznych a także technik badania zjawisk w obszarze turystyki. W zakresie umiejętności oceniają przydatność oraz wykorzystanie wiedzy z zakresu zjawisk społeczno-ekonomicznych w obszarze turystyki. Ponadto w zakresie kompetencji społecznych nabywają zdolność komunikowania się i współpracy z otoczeniem. Efekty określone dla praktyk zawodowych są spójne z efektami kierunkowymi

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia na kierunku „turystyka i rekreacja” prowadzonym przez Wydział Nauk o Środowisku UWM w Olsztynie jest zgodna z misją i strategią Uczelni i Wydziału, na którym jest realizowany oceniany kierunek. Koncepcja kierunku zakłada jego charakter interdyscyplinarny, łączący wiedzę, umiejętności i kompetencje z kilku obszarów wiedzy, odpowiadającym obszarom kształcenia. Efekty kształcenia kierunku zostały prawidłowo odniesione do obszaru nauk przyrodniczych, obszaru nauk medycznych, nauk o zdrowiu i nauk o kulturze fizycznej, obszaru nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych oraz obszaru nauk społecznych. Przy ich opracowaniu uwzględniony został aktualny stan wiedzy w dyscyplinach takich jak: geografia, ochrona i kształtowanie środowiska, technologia żywności i żywienia i nauki o zarządzaniu oraz dziedziny nauki o kulturze fizycznej.

Bodźcem do powołania kierunku była potrzeba rynku pracy i otoczenia społeczno-gospodarczego. Otoczenie ma wpływ na koncepcję kształcenia, co więcej oczekuje i podkreśla niepodważalną i naturalną konieczność kształcenia w zakresie turystyki i rekreacji z uwagi na

charakter regionu o szczególnych walorach turystycznych, sprzyjających rekreacji i stąd wynikających bardzo rozległych możliwościach jego rozwoju w powyższym zakresie.

Dobre praktyki

Zalecenia

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Studia na kierunku „turystyka i rekreacja” na poziomie kształcenia I i II stopnia, w formie studiów stacjonarnych dla wszystkich przedmiotów umieszczonych w planach studiów, posiadają sporządzone „Opisy modułu kształcenia” (sylabusy), które umożliwiają zapoznanie się z realizowanymi treściami programowymi oraz osiąganymi efektami kształcenia. Analiza planu studiów i treści programowych przedmiotów (modułów) pozwala stwierdzić, że do podstawowych przedmiotów, zapewniających realizację kierunkowych efektów kształcenia dla I stopnia kształcenia należy zaliczyć w module podstawowym: Historię architektury i sztuki – ECTS 5, Fizjologię i anatomię człowieka – ECTS 3, Psychologię – ECTS 5, Ekologię i ochronę środowiska – ECTS 5, Prawo – ECTS 4, Ekonomię – ECTS 5 oraz Zarządzanie – ECTS 4.

W module drugim „przedmioty kierunkowe” wyróżnić można: Podstawy turystyki – ECTS 5, Podstawy rekreacji – ECTS 5, Geografię turystyczną – ECTS 5, Krajoznawstwo – ECTS 4, Obsługę ruchu turystycznego – ECTS 4, Ekonomikę turystyki – ECTS 4, Pedagogikę czasu wolnego – ECTS 2, Kształtowanie środowiska i ochronę przyrody/ Produkcję roślinną i zwierzęcą – ECTS 5, Hotelarstwo ECTS 4. Do modułu trzeciego „przedmioty dodatkowe” zalicza się: język obcy – angielski, Technologię informacyjną, Filozofię z etyką, Socjologię, Bezpieczeństwo, Higienę pracy i ergonomię, Seminarium dyplomowe, Ochronę własności intelektualnej, Pierwszą pomoc przedmedyczną, Finanse i rachunkowość, Rekreacyjne formy wychowania fizycznego, Ćwiczenia terenowe z ORT, Turystykę aktywną, Animację w turystyce, Organizację i technikę pracy biurowej, Podstawy statystyki, Letnie formy aktywności ruchowej, Zimowe formy aktywności ruchowej, Transport w turystyce, Taneczne formy rekreacji, Organizację imprez turystyki specjalnej, Protokół dyplomatyczny, Wykład ogólnouczelniany. W module czwartym do „przedmiotów dodatkowych” do wyboru należą: Zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne/Przyrodnicze podstawy turystyki, Podstawy marketingu/ Podstawy przedsiębiorczości, język obcy do wyboru (niemiecki, rosyjski, francuski, hiszpański, włoski), Odnowa biologiczna/Wychowanie zdrowotne, Historia turystyki/Walory turystyczne regionu podkarpackiego, Komunikacja interpersonalna/Negocjacje w biznesie, Ćwiczenia terenowe- turystyka kwalifikowana, Fitness (body ball lub stepp aerobic), Żywnienie w turystyce/Usługi z zakresu kultury fizycznej i wypoczynku, Zespołowe gry sportowe (do wyboru: koszykówka, piłka siatkowa, piłka nożna, piłka ręczna). Moduły piąty, szósty i siódmy obejmują wybieralne przedmioty specjalnościowe. Moduł piąty – obejmuje przedmioty z zakresu „Zarządzania i obsługi w ruchu turystycznym”: Przedsiębiorczość w turystyce i rekreacji, Zarządzanie regionalną i lokalną gospodarką turystyczną, Zarządzanie marketingowe w miejscowościach turystycznych i uzdrowiskowych,

Planowanie i zarządzanie atrakcjami i infrastruktura turystyczną, Promocja i informacja turystyczna, Turystyka dzieci i młodzieży. W ramach kursu pilot wycieczek przedmiotami są: Wiedza o Polsce i świecie współczesnym, Obsługa ruchu turystycznego, Geografia turystyczna Polski i Europy, Przepisy prawne w turystyce i ubezpieczenia turystyczne, Historia kultury i sztuki z interpretacją Dziedzictwa, Pilot a grupa. Ponadto odbywa się szkolenie praktyczne. Moduł szósty - obejmuje przedmioty z zakresu „Hotelarstwo i gastronomia”: Organizacja usług gastronomicznych, Jakość surowców i produktów spożywczych, Catering, Podstawy technologii żywienia, Przedsiębiorczy system zarządzania w turystyce, Informatyka w hotelarstwie i gastronomii, Ekonomika i finanse w hotelu i gastronomii, Marketing hotelu i gastronomii, Biznesplan przedsiębiorstwa hotelarskiego i gastronomicznego, Centrum biznesu i usług konferencyjnych w hotelu, Higiena w hotelarstwie i gastronomii, Promocja i informacja turystyczna oraz warsztaty terenowe. Moduł siódmy - obejmuje przedmioty z zakresu „Rekreacji ruchowej”: Metodologia rekreacji ruchowej, Organizacja i funkcjonowanie obiektów rekreacyjnych, Wypoczynek dzieci i młodzieży, Podstawy diagnozowania sprawności fizycznej i aktywności ruchowej, Plenerowe formy rekreacji (do wyboru: korfball, jazda konna, nordic walking, rugby, badminton i inne dyscypliny rekreacyjne), Gimnastyczne formy rekreacji, Gry i zabawy rekreacyjne, Organizacja imprez rekreacyjnych, Relaksacja.

W przypadku studiów stacjonarnych II stopnia do „podstawowych przedmiotów” w module pierwszym należą: Historia kultury - ECTS 6, Socjologia czasu wolnego – ECTS 5, Regiony turystyczne. W module drugim mieszczą się „przedmioty kierunkowe”: Informatyka w turystyce i rekreacji, Polityka turystyczna – ECTS 4, Planowanie turystyczne, Marketing usług turystycznych i rekreacyjnych, Bioróżnorodność, Produkt turystyczny, Zarządzanie przedsiębiorstwem turystycznym – ECTS 5, Zarządzanie projektami turystycznymi – ECTS 4.

Moduł trzeci obejmuje „przedmioty dodatkowe”: Seminarium magisterskie, Pracownię kierunkową, Rekreacyjne formy wychowania fizycznego, Metodologię badań naukowych z elementami statystyki, Ćwiczenia terenowe z turystyki aktywnej, Geografię społeczno-ekonomiczną i wykład ogólnouczelniany. Moduł czwarty zawiera „przedmioty dodatkowe do wyboru”: język obcy specjalnościowy (angielski, niemiecki, rosyjski, hiszpański, francuski), Edukacja zdrowotna/Ekoturystyka, Komunikacja społeczna/Etykieta w turystyce i rekreacji. Moduły piąty, szósty, siódmy i ósmy obejmują przedmioty specjalnościowe do wyboru. Moduł piąty – grupę przedmiotów „Turystyka zdrowotna” obejmującą przedmioty: Kinezyterapia z biomechaniką, Podstawy hipoterapii, Trening zdrowotny, Rynek SPA w Polsce i na świecie, Podstawy gerontologii, Odnowa biologiczna z masażem, Turystyka osób niepełnosprawnych, Przyrodnicze uwarunkowania uzdrowisk w Polsce. Moduł szósty - „Hotelarstwo i gastronomia” obejmuje następujące przedmioty: Rynek usług hotelarskich i gastronomicznych, Podstawy diety i żywienia, Przepisy prawne w hotelarstwie i gastronomii, Marketing usług hotelarskich, Zarządzanie personelem w hotelarstwie i gastronomii, Ekonomika i finanse w hotelarstwie i gastronomii, Obsługa klienta w hotelarstwie i gastronomii, Kuchnie regionalne, Catering i usługi konferencyjne, warsztaty terenowe. Moduł siódmy – „Turystyka międzynarodowa” obejmuje następujące przedmioty: Przyrodnicze i kulturowe atrakcje Europy, Elementy międzynarodowego prawa turystycznego, Ekonomia międzynarodowa, Marketing międzynarodowy w turystyce, Zarządzanie jakością i sprzedażą w turystyce międzynarodowej, Organizacja i obsługa zagranicznych imprez turystycznych, Międzynarodowy produkt turystyczny, ćwiczenia terenowe. Moduł ósmy – „Turystyka biznesowa” obejmuje następujące przedmioty: Organizacja i normy jakości w turystyce biznesowej, Mechanizmy finansowe przedsiębiorstw wystawienniczo-kongresowych, Organizacja i obsługa eventów, Organizacja i obsługa konferencji naukowej, Menedżer centrów biznesowych oraz rekreacyjno-sportowych, Międzynarodowe stosunki gospodarcze, Organizacja i obsługa spotkań oraz przyjęć biznesowych, ćwiczenia terenowe. W przypadku

studiów II stopnia, kompetencje potrzebne do realizacji prac dyplomowych o charakterze badawczym są osiągnane w ramach seminariów dyplomowych.

Na studiach stacjonarnych I stopnia, trwających 6 semestrów, student zobowiązany jest do odbycia 1973 godzin zajęć dydaktycznych i uzyskania 180 punktów ECTS. Liczba punktów ECTS przyporządkowanych do zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich wynosi 106 ECTS (59%). Grupę przedmiotów fakultatywnych stanowi 38 przedmiotów realizowanych w dwunastu modułach, w ramach przedmiotów specjalizacyjnych (moduły A-F oraz moduły 1-6) oraz dwa moduły realizowane w ramach wymagań ogólnych (moduł ogólnouniversytecki i moduł humanistyczno-społeczny). Przedmiotom fakultatywnym przypisano łącznie 60 ECTS (33%).

Studia stacjonarne II stopnia trwają 4 semestry, w trakcie których student zobowiązany jest do odbycia 1080 godzin zajęć dydaktycznych i uzyskania 120 punktów ECTS. Liczba punktów ECTS przyporządkowanych do zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich wynosi 75 ECTS (63%). Grupę przedmiotów fakultatywnych stanowi 27 przedmiotów realizowanych w pięciu modułach w ramach przedmiotów kierunkowych (moduł agroturystyczny, moduł zdrowotno-ruchowy I i II, moduł ekologiczny I i II, moduł społeczno-kulturowy I i II). Przedmiotom fakultatywnym przypisano łącznie 46 ECTS (38%). W programach kształcenia kierunku uwzględnione zostały przedmioty powiązane z prowadzonymi na Wydziale badaniami naukowymi. Liczba przypisanych do nich punktów ECTS wynosi 93 na studiach pierwszego stopnia oraz 72 na studiach drugiego stopnia. Istotnym elementem programu studiów jest kształcenie w zakresie znajomości języka angielskiego. Studenci realizują łącznie 120 godzin zajęć językowych na studiach stacjonarnych I stopnia i 30 godzin na studiach II stopnia. Istnieje możliwość rozszerzenia kształcenia w ramach przedmiotów fakultatywnych (Guide on polish nature for foreign tourist na studiach I stopnia oraz English in ecotourism na studiach II stopnia). Dzięki temu studenci studiów drugiego stopnia mają możliwość nabycia umiejętności językowych, zgodnych z wymaganiami określonymi dla Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego na poziomie B2+. Niestety studenci na spotkaniu z Zespołem PKA wyrazili opinię, że znajomość języków jest nieodpowiednia. Wynika to ich zdaniem z braku zaangażowania lektorów i dostosowania nauczania języka do poziomu umiejętności studentów.

W programie kształcenia uwzględnione są praktyki. Praktyki, realizowane zgodnie z Uchwałą nr 377 z dnia 27.03.2015 r. w sprawie regulaminu praktyk, sposobu organizacji i obowiązków opiekuna praktyk. Podstawą Uchwały jest Zarządzenie nr 42/2014 Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 18.06.2014 r. Cel praktyk określono prawidłowo, tj. zapoznanie studentów z formami i zasadami prowadzenia turystycznych obiektów noclegowych, biur podróży, centrów i punktów informacji turystycznej oraz nabycie przez studenta praktycznych umiejętności w zakresie realizacji podstawowych zadań związanych z obsługą turystów. Program studiów I stopnia obejmuje realizację dwóch praktyk w łącznym wymiarze 240 godzin/10 punktów ECTS: praktyki w turystycznych obiektach noclegowych - 120 godzin/5 pkt. ECTS (po drugim semestrze) i po czwartym semestrze w biurze podróży 120 godzin/5 pkt. ECTS. W programie studiów II stopnia uwzględniono praktykę biurową - 120 godzin/5 punktów ECTS (po drugim semestrze). Kierunek dysponuje listą rekomendowanych podmiotów gospodarczych, z uwagi na standardy pracy (w tym posiadane odpowiednie dla branży certyfikaty), właściwych do realizacji praktyk przewidzianych w programie studiów, nie mniej na spotkaniu studenci w większości przypadków zgłosili, że samodzielnie wskazują miejsce i nie mają problemów z realizacją praktyk wymaganych programem studiów. Miejsca odbywania praktyk studenckich są prawidłowo dobrane i zgodne z wyznaczonymi celami praktyk. W ramach praktyk studenckich dla roku I studenci odbyli 65 praktyk w turystycznych obiektach noclegowych w okresie 2016/2017, w większości w hotelach, pensjonatach, gospodarstwach agroturystycznych.

Kierunek proponował 32 podmioty rekomendowane do odbycia praktyk, z czego większość została wykorzystana przez studentów. Studenci udający się na praktyki otrzymują opis zasad odbywania praktyki, np. w Turystycznych obiektach noclegowych, uwzględniający wymagany program do zrealizowania przez studenta i podmiot. Reasumując można stwierdzić, że studenci podczas praktyki zawodowej mają możliwość zdobycia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych określonych w efektach kształcenia dla praktyk. W szczególności zapoznają się z funkcjonowaniem oraz prowadzeniem działalności w branży turystycznej i rekreacyjnej, uczestniczą w przygotowaniu oferty zajęć czasu wolnego, zapoznają się z obsługą klientów indywidualnych i grupowych, wykorzystując systemy informatyczne i specjalistyczne programy komputerowe, stosowane w turystyce. W zakresie kompetencji społecznych studenci pracują i współdziałają w grupie, spełniając w niej różne role.

Oceniając treści kształcenia trzeba zauważyć, iż charakteryzują się zarówno kompleksowością, jak i różnorodnością. Kompleksowość treści widoczna jest w ich powiązaniu z obszarami wiedzy, do których kierunek został przyporządkowany i wydzieleniu przedmiotów podstawowych, wywodzących się z odpowiednich, a wskazanych przez Senat dziedzin nauki reprezentujących te obszary. Oferowane treści kształcenia można uznać za kompleksowe również dlatego, iż zawierają zarówno treści o charakterze metodologicznym, jak np. na studiach II stopnia - badanie rynku turystycznego, a na I stopniu planowanie w turystyce. W programie studiów I stopnia są to treści dotyczące obsługi klienta w turystyce i hotelarstwie, w programie II stopnia - dotyczące badania rynku turystycznego, planowania i polityki turystycznej. Kompleksowość zajęć umożliwia poznanie środowiska pracy absolwenta kierunku „turystyka i rekreacja”. Treści kształcenia oraz stosowane metody dydaktyczne pozwalają na nabycie umiejętności prowadzenia badań, jak i przygotowanie studentów I stopnia do prowadzenia badań. I tak na studiach I stopnia przygotowanie do prowadzenia badań studenci zdobywają na proseminarium i seminarium dyplomowym, w których uczą się sformułowania problemu badawczego i analitycznego. Na studiach II stopnia udział w badaniach realizuje się poprzez przygotowanie pracy magisterskiej o charakterze badawczym oraz prac etapowych. Praca magisterska oraz prace etapowe o charakterze badawczym, w tym projektowe, realizowane są w formie konwersatorium i ćwiczeń projektowych. Oferowane treści są aktualne, na co wskazuje zalecana literatura w sylabusach, a przede wszystkim tematyka zajęć, odnosząca się do współczesnych potrzeb w zakresie turystyki i rekreacji. Spójność treści i efektów kształcenia jest zachowana, co pokazują zarówno sylabusy wskazując na odpowiednie związki między efektami, a treściami.

Sekwencja przedmiotów jest zasadna i prowadzi od wiedzy ogólnej poprzez podstawową, następnie kierunkową, odnoszącą się do turystyki i rekreacji, do wiedzy szczegółowej. Wymagania określone w sylabusach dla każdego przedmiotu potwierdzają prawidłowość sekwencji oferowanych modułów.

Liczebność grup studenckich na poszczególnych zajęciach jest ustalana corocznie, zgodnie z Uchwałą Nr 268 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 20 marca 2018 r. zmieniającą Uchwałę Nr 187 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 22 września 2017 r. w sprawie zasad ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich i rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków oraz zasad obliczania godzin dydaktycznych w danym roku akademickim. Liczebność grupy jest zgodna z Uchwałą Senatu i zależy od form i rodzajów zajęć dydaktycznych. W przypadku ocenianego kierunku grupę wykładową kierunkową – stanowi cały rok studiów (moduł kształcenia), grupy wykładowe specjalnościowe - cała specjalność, zwykle kilkanaście osób, grupy zajęć ćwiczeniowych i laboratoryjnych liczą od 12 do 16 osób, grupy zajęć z wychowania fizycznego i zajęć w sekcjach sportowych - wg odrębnych uregulowań prawnych, grupy lektoratu języka obcego - co najmniej 24 osoby. Należy zwrócić uwagę na zbyt dużą liczbę osób w grupie, uczestniczącą w zajęciach z języka obcego. Zdaniem

ZO PKA należy zmniejszyć liczebność grup językowych do wielkości przewidzianej dla zajęć ćwiczeniowych, tj. 12-16 osób. Poprawi to w znaczący sposób możliwości nauczania języków obcych.

Za realizację zakładanych efektów kształcenia odpowiada koordynator przedmiotu, który ustala cel i treści przedmiotu.

Na studiach I i II stopnia ocenianego kierunku, zajęcia zaplanowane są od poniedziałku do piątku. Pozytywnie można ocenić także harmonogramy zajęć, które w miarę możliwości zakładają brak długich przerw między zajęciami, unikanie zajęć wieczornych oraz sztywne umiejscowienie w planie tygodniowym o jednakowej porze. Organizacja zajęć dydaktycznych zdaniem Zespołu PKA jest prawidłowa, zgodny z zasadami higieny procesu nauczania.

W procesie kształcenia stosowane są różnorodne metody dydaktyczne. Z lektury opisów modułów kształcenia wynika, że są one dostosowane do specyfiki treści programowej poszczególnych przedmiotów i pozwalają to na dobre przygotowanie do prowadzenia badań naukowych oraz pracy zawodowej. Najczęściej stosowanymi metodami dydaktycznymi są: wykłady (najczęściej z deklarowanym użyciem środków multimedialnych), ćwiczenia laboratoryjne, ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia projektowe, terenowe, dyskusja, samodzielna realizacja zadań lub projektów, praca w grupach z elementami studium przypadku. Zdaniem ZO PKA należy zwiększyć liczbę dni ćwiczeń terenowych, gdyż obecnie praktykowane krótkie wyjazdy utrudniają zapoznanie studentów z obsługą turystów. Wskazane jest uwzględnienie w programie studiów kilkudniowych wyjazdów krajowych i/lub zagranicznych z kilkoma noclegami. Preferowane, aby takie ćwiczenia były przygotowane przez studentów, co w znaczący sposób zapewni zapoznanie uczestników z pracą pilotów i przewodników wycieczek. Taka praktyka wzmocni także nabywanie określonych kompetencji społecznych deklarowanych w efektach kierunkowych. W wielu z opisanych powyżej metod istotna jest samodzielna praca studentów, ale także metody dydaktyczne wspomagają osiąganie umiejętności pracy grupowej i rozwijają wynikające z tego kompetencje społeczne. Różnorodność i adekwatność stosowanych metod dydaktycznych znalazła potwierdzenie w trakcie przeprowadzonych hospitacji zajęć. Nauczyciele akademicy byli dobrze przygotowani do prowadzenia zajęć, starali się aktywizować studentów, dotyczyło to także wykładów. Sale dydaktyczne były dobrze wyposażone, gwarantowały dobre warunki do realizacji zaplanowanych zajęć.

Różnorodność metod dydaktycznych umożliwia przystosowanie ich do potrzeb studentów niepełnosprawnych poprzez dostosowanie terminu realizacji zadań, odpowiedniego doboru tematu prac dyplomowych uwzględniających rodzaj niepełności, przy niewielkiej liczbie studentów niepełnosprawnych w grupie, poświęcenie znacznej uwagi tym studentom.

2.2.

Efekty kształcenia weryfikowane są przez system ocen zdefiniowany w Regulaminie Studiów. System sprawdzania i oceniania ustalony jest każdorazowo dla określonego przedmiotu, zgodnie z przyjętymi standardami na Wydziale. Koordynator przedmiotu decyduje o sposobie weryfikacji osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów kształcenia. Weryfikacja ma charakter bieżący podczas prowadzonych zajęć, etapowy na zakończenie semestru i końcowy w procesie dyplomowania. Sposób weryfikacji zakładanych efektów kształcenia w odniesieniu do konkretnego przedmiotu jest podany w opisie każdego przedmiotu (sylabusie). Stosowane indywidualne metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia, wykazane w sylabusie, są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Metodami weryfikacji efektów kształcenia są m.in.: prace cząstkowe (kolokwia, testy, prace pisemne,

prezentacje ustne, projekty, obserwacje wykonania zadań praktycznych, konwersacje, referaty), prace końcowe (kolokwia końcowe, prace pisemne, egzaminy ustne i pisemne), projekty zespołowe, praca dyplomowa, egzamin dyplomowy. Formami pisemnych prac mogą być: testy, analizy map, referaty, recenzje sprawozdawcze, artykuły, projekty i inne zadania sprawdzające umiejętność pracy w zespole, opracowania informatyczne, wyniki różnorodnych analiz, pomiarów terenowych i laboratoryjnych, opracowane pod względem statystycznym i graficznym (np. kartograficznym). Sposób weryfikacji zakładanych efektów kształcenia w odniesieniu do konkretnego przedmiotu jest podany w opisie każdego przedmiotu (sylabusie). Metody weryfikacji efektów kształcenia poszczególnych przedmiotów uwzględniają specyfikę tych przedmiotów, w tym w szczególności poziom kształcenia oraz powiązanie przedmiotu z dyscypliną, do której odnoszą się efekty kształcenia danego przedmiotu.

Wydział posiada zatwierdzoną przez Radę Wydziału formułę egzaminu dyplomowego licencjackiego i egzaminu dyplomowego magisterskiego. Pierwsza część egzaminu obejmuje prezentację pracy dyplomowej, w drugiej części student odpowiada na pytania wylosowane z zestawu pytań, zatwierdzonego przez Radę Wydziału. Na egzaminie licencjackim student losuje trzy pytania, na egzaminie magisterskim student odpowiada na dwa pytania wylosowane z zestawu pytań i jedno zadane przez recenzenta. Ujednolicone są także arkusze recenzji prac i przygotowane są zgodnie z wymogami. Umożliwia to dokonanie obiektywnej oceny pracy licencjackiej i magisterskiej. Odnotowano sporadyczne przypadki (w 2 pracach na 15 ocenionych przez Zespół PKA prac) zawyżania ocen za pracę dyplomową. Zdaniem Zespołu PKA prace dyplomowe realizowane na kierunku są na dość dobrym poziomie merytorycznym. Warto zauważyć, że część prac ma charakter aplikacyjny i prace te mogą być przydatne w jednostkach administracji państwowej i samorządowej oraz organizacjach turystycznych.

Na podstawie informacji zawartych w opisach modułów kształcenia, oceny prac etapowych (załącznik 3, część I) oraz przeprowadzonych hospitacji zajęć (załącznik 5) można stwierdzić, że system oceny osiągnięć studentów w pełni umożliwia osiągnięcie wszystkich założonych dla kierunku efektów kształcenia. Stosowane indywidualne metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i na ogół umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia.

Zaliczenia praktyk dokonuje właściwy opiekun przypisany do jednego z bloków praktyk: na I stopniu dwa bloki po 3 tygodnie, a na II stopniu jeden blok 4 tygodniowy. Student opisuje przebieg każdego bloku praktyki w dzienniku praktyk i sprawozdaniach a weryfikacja odbywa się w ramach zaliczenia przedmiotu. Zaliczenie praktyk jest realizowane na podstawie przywołanych dokumentów, tj.: Dziennika praktyk, oraz sprawozdania merytorycznego i wypełnionego kwestionariusza ankiety, opracowanej w celu otrzymania opinii od Opiekuna praktyki z ramienia podmiotu na temat praktykanta. Wyniki ankiety są wykorzystywane w procesie doskonalenia poziomu kształcenia z uwzględnieniem oczekiwań i potrzeb pracodawców. Zaliczenia przedmiotu dokonuje opiekun z ramienia kierunku, na podstawie analizy treści Dziennika i Sprawozdania i wystawia średnią arytmetyczną z dwóch ocen, tj. swojej i praktykodawcy. Zespół PKA ocenił Dzienniki praktyk oraz sprawozdania i stwierdził, że są prowadzone starannie i wskazują na zakres zdobywanej wiedzy i umiejętności w trakcie praktyk (załącznik 3, cz. I). Pozwalają także na rzetelną weryfikację osiąganych efektów kształcenia określonych dla praktyk. Kierunek określił prawidłowo i szczegółowo zadania opiekuna praktyk w ramach których, jest przewidziana m.in. kontrola praktyk bez doprecyzowania sposobu realizacji tego zadania. Jednak podczas rozmowy z opiekunami praktyk uzyskano informację, że nie jest prowadzona nawet losowa wizytacja praktyk z uwagi na brak funduszy, a podstawą akceptacji miejsca praktyk, zgłoszonego przez studenta spoza wykazu miejsc rekomendowanych przez Kierunek, jest podpisany przez podmiot program

praktyk. Zdaniem Zespołu PKA władze Wydziału powinny podjąć działania zmierzające do wprowadzenia zasady losowej kontroli studentów na praktykach. Kierunek przedstawił dowody w postaci ankiet zebranych od praktykodawców do opiniowania poziomu przygotowania praktykantów w powiązaniu z rzeczywistymi oczekiwaniami podmiotu oraz branży dotyczącej obszaru biznesu identyfikowanego jako właściwy do założonego przez kierunek dla realizacji programu praktyk. Oceny z praktyk w większości kształtowały się na poziomie 4,5 i 5,0.

Dokumentacja procesu sprawdzania, oceniania i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia jest prowadzona w sposób prawidłowy. Prace etapowe, prace dyplomowe są prowadzone i archiwizowane zgodnie z zasadami dokumentacji przebiegu studiów. Ocena losowo wybranych prac etapowych i prac dyplomowych pozwala stwierdzić, że proces weryfikacji efektów kształcenia na poszczególnych etapach nie budzi zastrzeżeń, a oceny prac etapowych są zróżnicowane.

2.3.

Zasady rekrutacji na kierunek „turystyka i rekreacja” określają: Uchwała Nr 140 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 26 maja 2017 roku w sprawie zasad i trybu przyjmowania kandydatów na I rok studiów stacjonarnych na rok akademicki 2018/2019 (zał. A-12), Uchwała Rady Wydziału Nauk o Środowisku Nr 82 z dnia 17 marca 2017 roku w sprawie: zasad rekrutacji kandydatów na I rok studiów w 2018 roku oraz Uchwała Nr 86 z dnia 17 marca 2017 roku w sprawie: warunków rekrutacji na stacjonarne studia drugiego stopnia na kierunku „turystyka i rekreacja” w roku akademickim 2018/2019.

Warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia; jak zapisano w Raporcie samooceny jest posiadanie świadectwa dojrzałości. Nabór na studia kandydatów następuje na podstawie konkursu (rankingu) sumy procentów punktów uzyskanych na świadectwie dojrzałości z trzech przedmiotów objętych postępowaniem kwalifikacyjnym.

Laureaci i finaliści olimpiad oraz konkursów stopnia centralnego przyjmowani są na I rok studiów przez komisje rekrutacyjne, zgodnie z Uchwałą Nr 263 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 26 stycznia 2018 roku w sprawie zasad przyjmowania na I rok studiów w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie w roku akademickim 2018/2019, 2019/2020 oraz 2020/2021 laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego (zał. A13). Podstawą uzyskania wymienionych w uchwale uprawnień jest przedłożenie do celów kwalifikacji dokumentu wydanego przez Główny Komitet Olimpiady lub Konkursu, opatrzonego numerem porządkowym, stwierdzającego uzyskaną przez kandydata na studia lokatę (zajęte miejsce) w eliminacjach centralnych oraz status kandydata (laureat lub finalista).

Nabór na studia kandydatów legitymujących się dyplomem IB Matury Międzynarodowej następuje na podstawie liczby punktów uzyskanych z egzaminu maturalnego, którego wynik określony na dyplomie IB pomnożony przez współczynnik 13,33, kwalifikuje kandydata w konkursie (rankingu) świadectw dojrzałości. Nabór na studia kandydatów legitymujących się dyplomem EB Matury Europejskiej następuje na podstawie liczby punktów uzyskanych z egzaminu maturalnego, którego wynik określony na dyplomie EB pomnożony przez współczynnik 6,0, kwalifikuje kandydata w konkursie (rankingu) świadectw dojrzałości. Osoby posiadające dyplom matury IB lub EB zobowiązane są przedłożyć do celów kwalifikacji zaświadczenie o wyniku matury, wystawione przez upoważnione organy. Kandydat samodzielnie wskazuje w systemie Internetowej Rejestracji Kandydatów przedmioty kwalifikacyjne (egzamin) oraz poziom egzaminu (podstawowy, rozszerzony, dwujęzyczny), na podstawie których przeprowadzona będzie kwalifikacja na studia. Wyboru przedmiotów kwalifikacyjnych (egzaminów) należy dokonać spośród przedmiotów wskazanych w kryteriach kwalifikacji dla każdego kierunku, na który kandydat dokonuje rejestracji.

Warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia na kierunek „turystyka i rekreacja” jak zapisano w Raporcie samooceny jest posiadanie dyplomu ukończenia studiów pierwszego stopnia lub dyplomu studiów magisterskich oraz legitymowanie się tytułem zawodowym licencjata, inżyniera lub magistra. Zasady rekrutacji na studia określa Rada Wydziału. Głównym kryterium rekrutacji jest ranking ostatecznego wyniku studiów, bez wyrównania do pełnej oceny, w ramach określonego limitu miejsc. Na studia drugiego stopnia mogą zostać przyjęci absolwenci, którzy ukończyli następujące kierunki studiów: gastronomia–sztuka kulinarna, geografia, dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze, ekonomia, fizjoterapia, turystyka i rekreacja, marketing, pedagogika, technologia żywności i żywienie człowieka, wychowanie fizyczne, wychowanie fizyczne w służbach mundurowych, zarządzanie, zarządzanie dziedzictwem kulturowym i ochrona zabytków. Absolwenci innych kierunków studiów muszą mieć zrealizowane efekty kształcenia w zakresie wiedzy i umiejętności w turystyce i rekreacji, geografii turystycznej, hotelarstwa i gastronomii, ekologii i kształtowania środowiska. Po przyjęciu na studia drugiego stopnia, student będący absolwentem kierunku nie wymienionego powyżej, musi uzupełnić brakujące efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji ze studiów pierwszego stopnia. Polega to na realizacji dodatkowych przedmiotów wycenionych maksymalnie na 30 punktów ECTS.

W trakcie dyskusji Zespołu PKA z władzami dziekańskimi zwrócono uwagę na kryteria rekrutacji kandydatów na studia drugiego stopnia kierunku „turystyka i rekreacja”, ze względu na brak jednoznacznych kryteriów przyjęcia kandydatów na te studia. Uwzględniając sugestię Zespołu PKA, Rada Wydziału podjęła stosowną uchwałę. Uchwała nr 303 Rady Wydziału Nauk o Środowisku Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego Olsztynie z dnia 15 czerwca 2018 roku w sprawie: warunków rekrutacji na stacjonarne studia drugiego stopnia na kierunku „turystyka i rekreacja” w roku akademickim 2019/2020. W przyjętym przez Radę Wydziału dokumencie zapisano, że warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia jest posiadanie dyplomu ukończenia studiów pierwszego stopnia lub dyplomu ukończenia studiów drugiego stopnia oraz legitymowanie się tytułem zawodowym licencjata, inżyniera lub magistra. Podstawą przyjęcia na I rok studiów drugiego stopnia jest ranking ostatecznego wyniku studiów pierwszego stopnia lub studiów drugiego stopnia (jednolitych magisterskich) - bez wyrównania do pełnej oceny, wyliczony zgodnie z zasadami określonymi w Regulaminie Studiów, w ramach określonego limitu miejsc. Bez dodatkowych uzupełnień zostaną przyjęci absolwenci pierwszego stopnia, którzy ukończyli kierunek „turystyka i rekreacja”. Po uzupełnieniu różnic programowych na kierunek „turystyka i rekreacja” studia II stopnia mogą zostać przyjęci absolwenci takich kierunków studiów jak: geografia, dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze, ekonomia, fizjoterapia, hotelarstwo i gastronomia, marketing, pedagogika, technologia żywności i żywienie człowieka, wychowanie fizyczne, wychowanie fizyczne w służbach mundurowych, zarządzanie, zarządzanie dziedzictwem kulturowym i ochrona zabytków, zwierzęta w rekreacji edukacji i terapii. Po przyjęciu na studia drugiego stopnia, student będący absolwentem wyżej wymienionych kierunków, powinien uzupełnić wybrane efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji w ramach różnic programowych, wycenionych maksymalnie na 30 punktów ECTS. W takim przypadku decyzja o przyjęciu na studia zostaje uzupełniona o aneks określający przedmioty kierunkowe, które kandydat powinien uzupełnić w toku studiów oraz podany jest termin ich uzupełnienia. Do uzupełnienia różnic programowych Wydział zaproponował następujące przedmioty: Antropomotoryka 2ECTS, Hotelarstwo i gastronomia 5,5ECTS, Fizjologia człowieka 4ECTS, Obsługa ruchu turystycznego 5,5ECTS, Odnowa biologiczna 1ECTS, Podstawy organizacji czasu wolnego 5,5ECTS, Podstawy turystyki 5,5ECTS, Rekreacja ruchowa 2ECTS, Turystyka i rekreacja osób starszych i niepełnosprawnych 2,5ECTS, Żywienie człowieka 2ECTS. Te różnice programowe student powinien zrealizować w trakcie trwania czterech semestrów nauki. Dla wymienionych przedmiotów wymagania opisane są w sylabusach. Zespół PKA

postanowił przyjąć powyższą uchwałę oraz przedstawione przez Radę Wydziału kryteria przyjęć na studia pierwszego i drugiego stopnia. Jednocześnie Zespół PKA poddaje pod rozagę władz Wydziału fakt, że absolwenci kierunku o nazwie „turystyka i rekreacja” na pierwszym stopniu kształcenia mogą uzyskiwać różne efekty kształcenia, bowiem kierunek ten może być umieszczany przykładowo w obszarze nauk społecznych, w obszarze nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej lub może być kierunkiem wieloobszarowym (jak w przypadku ocenianego kierunku). W związku z tym zasady rekrutacji powinny być opisywane przez przynależność kierunku do obszaru, dziedziny i dyscypliny wiedzy, a nie poprzez nazwę ukończonego kierunku.

Zasady zaliczenia etapów studiów przez studenta określa Regulamin studiów UWM w Olsztynie. Warunkiem zaliczenia semestru/etapu studiów jest uzyskanie przez studenta zakładanych dla modułów efektów kształcenia poprzez zaliczenie zajęć i praktyk przewidzianych w planie studiów, którym przypisano punkty ECTS w terminach określonych w organizacji roku akademickiego. Student, który uzyskał zaliczenie semestru zostaje zarejestrowany decyzją dziekana na kolejny semestr.

Na wizytowanym kierunku nie przeprowadzono czynności potwierdzania efektów uczenia się, ze względu na dotychczasowy brak oceny tego kierunku przez Polską Komisję Akredytacyjną.

Prace dyplomowe sprawdzane są pod względem oryginalności i samodzielności ich autorów w przygotowaniu pracy przy pomocy elektronicznego systemu antyplagiatowego (OSA). Końcową formą sprawdzenia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia jest ustny egzamin dyplomowy składany przed komisją egzaminacyjną. Na Wydziale obowiązują określone zasady przygotowywania prac dyplomowych licencjackich i magisterskich oraz przeprowadzania egzaminów dyplomowych. Mają one na celu ujednolicenie struktury pracy oraz kryteriów jej oceny. Monitoring i weryfikacja procesu dyplomowania prowadzona jest przez wydziałowy i kierunkowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia i polega na okresowej ocenie tematyki realizowanych prac dyplomowych. Tematy prac dyplomowych zgłaszane są corocznie przez jednostki organizacyjne Wydziału do Prodziekana ds. studenckich i podlegają ocenie przez kierunkowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Przygotowanie i wykonanie pracy dyplomowej oraz złożenie egzaminu dyplomowego regulują procedury wydziałowe: WSZJK-PD–NoŚ-1 Rejestr tematów prac dyplomowych, WSZJK-PD–NoŚ-2 Przydział prac dyplomowych do jednostek organizacyjnych Wydziału. Wydział posiada zatwierdzoną przez Radę Wydziału formułę egzaminu dyplomowego licencjackiego i formułę egzaminu dyplomowego magisterskiego. Pierwsza część egzaminu obejmuje prezentację pracy dyplomowej, w drugiej części student odpowiada na pytania wylosowane z zestawu pytań zatwierdzonego przez Radę Wydziału. Na egzaminie licencjackim student losuje trzy pytania, na egzaminie magisterskim student odpowiada na dwa pytania wylosowane z zestawu pytań i jedno zadane przez recenzenta. Ujednolicone są także arkusze recenzji prac, wynikające z Zarządzenia Nr 35/2017 Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie określenia wzorów druków „Arkusz oceny pracy dyplomowej”.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program i plan studiów pod względem doboru treści i metod kształcenia jest prawidłowy i spójny z ustalonymi efektami kształcenia dla kierunku „turystyka i rekreacja”. Treści kształcenia ujęte w modułach /przedmiotach znajdujących się w przedstawionych programach studiów są dobrane prawidłowo i wskazują na interdyscyplinarny charakter studiów, pozwalając na osiągnięcie wszystkich kierunkowych efektów kształcenia. Także czas trwania kształcenia i szacowany nakład pracy studentów, mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji i

kompetencji odpowiadających realizowanemu poziomowi kształcenia. Plan studiów daje studentom możliwość wyboru własnej ścieżki kształcenia. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy oraz umożliwiają osiągnięcie efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Metody dydaktyczne są dostosowane do specyfiki przedmiotu i wspomagają aktywność studenta na zajęciach, jak i stymulują do samodzielnej pracy. Dobór sposobów weryfikacji efektów kształcenia uwzględnia specyfikę przedmiotu, w tym w szczególności dyscyplinę/y naukową/e, do której/ych się odnoszą efekty kształcenia przedmiotu. Weryfikacja efektów kształcenia odbywa się poprzez oceny formujące i podsumowujące, z uwzględnieniem odpowiednich sposobów dla weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Prace dyplomowe są powiązane z zakresem kierunku „turystyka i rekreacja” i są na dość dobrym poziomie merytorycznym. W trakcie odbywanych praktyk studenci także osiągają założone efekty kształcenia. Program praktyk, miejsca ich realizacji oraz sposób weryfikacji zakładanych efektów kształcenia są zgodne zarówno z obowiązującymi przepisami, jak również koncepcją kształcenia na ocenianym kierunku. Umiejętności formułowania i analizowania problemu badawczego, doboru narzędzi i metod badawczych oraz formułowania wniosków w stopniu podstawowym na studiach I stopnia i pogłębionych na studiach II stopnia studenci nabywają głównie w trakcie seminariów oraz w ramach realizacji ćwiczeń z przedmiotów oferowanych w ramach programu studiów. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się nie budzą większych zastrzeżeń.

Mocną stroną Wydziału jest aktywnie włączanie przedstawicieli Instytucji Społeczno-Gospodarczych i pracodawców w proces kształcenia w różnej formie, np. oferty praktyk, wykładów, na które zapraszani są przedsiębiorcy, realizacja badań we współpracy z podmiotami gospodarczymi, które wykorzystują z bardzo dobrymi efektami wyniki współpracy z kierunkiem, co skutkuje ciągłym rozszerzaniem zakresu tej współpracy oraz nowymi pomysłami.

Słabszą stroną Wydziału jest nauczanie języków obcych, wynikające z jednej strony ze zbyt dużej liczebności grup studenckich, jak również z niedostosowania poziomu nauczania do poziomu umiejętności językowych studentów.

Dobre praktyki

.

Zalecenia

1. Podjęcie działań mających na celu podwyższenie poziomu nauczania języka obcego, m.in. poprzez zmniejszenie liczebności grypy studentów odbywającej lektoraty,
2. Zwiększyć liczbę dni ćwiczeń terenowych,
3. Poprawa systemu nadzoru nad realizacją praktyk w ramach zadań przypisanych Opiekunom, w tym zadań realizowanych w powiązaniu z założonymi efektami kształcenia oraz umożliwienie wywiązywania się z powierzonych zadań, np. losowego wizytowania miejsc praktyk, szczególnie spoza listy oferowanej przez Wydział.
4. Doprecyzowanie informacji podanej w sprawozdaniu z ewaluacji, uzyskiwanej od praktykodawców reprezentujących rynek pracy, na temat powodów zgłaszanych, co najmniej drugi raz z rzędu, słabych stron studentów realizujących praktyki, szczególnie w aspekcie wiedzy oraz podjęcie skutecznych działań naprawczych w tym obszarze.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) w Uniwersytecie Warmińsko – Mazurskim w Olsztynie formalnie powołany został na mocy Uchwały Senatu Uczelni oraz Zarządzenia Rektora z 2010 r., a następnie zmieniony Uchwałą Senatu Uniwersytetu z kwietnia 2013 r. Pierwsze działania w zakresie doskonalenia jakości kształcenia miały jednak miejsce w UWM już w 1999 r. - wówczas Senat Uczelni przyjął stanowisko w sprawie rozwoju kształcenia określając środki oraz metody doskonalenia procesu dydaktycznego i poprawy jakości kształcenia. W 2009 r. wydano natomiast opracowanie p.t. *„Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim”*, w którym ujęto podstawy formalno - prawne zapewniania jakości kształcenia i opracowane procedury oceny poszczególnych obszarów jakości kształcenia wraz z wzorcową dokumentacją.

System uczelniany funkcjonuje m.in. w oparciu o następujące regulacje: Uchwałę Senatu UWM z grudnia 2016 r. w sprawie ustalenia wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczących uchwalania programów studiów wyższych, w tym planów studiów, programów i planów studiów trzeciego stopnia, planów i programów studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających oraz Zarządzenia Rektora Uczelni: ze stycznia 2015 r. w sprawie procedur oceny jakości programów kształcenia i programów studiów oraz zasad weryfikacji efektów kształcenia, z listopada 2016 r. w sprawie określenia zakresu działania, składu i trybu powoływania Uczelnianego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, z maja 2017 r. w sprawie określenia obszarów procesu dydaktycznego objętych badaniami ankietowymi, wzorów kwestionariuszy ankiet oraz procedur przeprowadzania badań ankietowych.

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Nauk o Środowisku jest integralną częścią Uczelnianego systemu zapewniania jakości w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim. System na Wydziale Nauk o Środowisku jest doskonały – zmieniono m.in. procedurę dotyczącą autoewaluacji, wprowadzono nową procedurę dotyczącą weryfikacji prac dyplomowych. Strukturę Systemu na Wydziale tworzą m.in. Dziekan oraz powołane na kadencję 2016-2020: Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia (WZdsZJK), Kierunkowe Zespoły ds. Zapewniania Jakości Kształcenia (KZdsJK), w tym dla kierunku „turystyka i rekreacja”, Wydziałowy Zespół ds. Ankietyzacji. Kierunkowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia jest odpowiedzialny za program kształcenia, w tym przygotowanie wszystkich zmian w planach studiów na kierunku „turystyka i rekreacja”. KZds.ZJK wspiera ponadto działania promocyjne na rzecz wizytowanego kierunku, nadzoruje proces dyplomowania oraz jest odpowiedzialny za rozwój oferty kształcenia. W skład powyższego ciała kolegialnego wchodzi, oprócz nauczycieli akademickich związanych z kierunkiem, student wybrany spośród kandydatów zgłoszonych przez Wydziałową Radę Samorządu Studenckiego. Studenci mają ponadto swoją reprezentację w Senacie Uniwersytetu oraz Radzie Wydziału nauk o Środowisku.

Efekty kształcenia dla kierunku „turystyka i rekreacja” przyjęte zostały przez Senat UWM w kwietniu 2012 r. (dla I st.) oraz w marcu 2014 r. (dla II st.). Efekty były zmieniane: w roku akademickim 2015/2016 w związku z realizacją ogólnoakademickiego profilu kształcenia. Na studiach I st. dokonano zmian w przyporządkowaniu efektów kierunkowych do efektów

obszarowych, natomiast w r.a. 2016/2017 opracowano efekty kształcenia w zakresie przyporządkowania charakterystyk drugiego stopnia PRK typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 7 do efektów kierunkowych dla studiów II st.

Wspomniana wyżej Uchwała Senatu Uczelni z grudnia 2016 r. w sprawie ustalenia wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczących uchwalania programów studiów wyższych zawiera regulacje dotyczące definiowania efektów kształcenia, dokumentacji odnoszącej się do programu studiów, planu studiów, liczby punktów ECTS i liczby semestrów dla poszczególnych poziomów i profili kształcenia oraz form studiów, opisu modułów kształcenia, a także zasady uwzględnienia w programie kształcenia doświadczenia oraz wzorców krajowych i międzynarodowych.

Program kształcenia jest systematycznie monitorowany - monitorowanie odbywa się cyklicznie w ciągu roku akademickiego i wynika z realizowanego harmonogramu monitorowania i funkcjonowania oraz doskonalenia systemu zarządzania jakością kształcenia. Szczegółowe zasady przygotowania, modyfikacji, monitorowania programów kształcenia, a także udział w tych procesach interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych określa wydziałowa procedura *WSZJK-PS-U-NoŚ-1 Aktualizacja programów i planów studiów*. Na kierunku „turystyka i rekreacja” kształcenie jest monitorowane w każdym roku akademickim i przebiega wieloetapowo. Zgodnie z powyższą procedurą kierownicy katedr lub pracownicy przedkładają propozycje zmian w programach i planach studiów przewodniczącemu KZdsZJK, który opracowuje i przekazuje propozycje zmian w programach i planach studiów do WZdsZJK w terminach wskazanych przez Prodziekana ds. kształcenia. Przewodniczący powyższego ciała kolegialnego zwołuje zebranie Zespołu w celu uzyskania opinii odnośnie przygotowanych/ proponowanych zmian w programach studiów. Prodziekan ds. kształcenia przedkłada zaopiniowane przez WZdsZJK programy studiów Radzie Wydziału NoŚ, która następnie zatwierdza lub odrzuca przedłożone przez Prodziekana ds. kształcenia/ds. studenckich programy i plany studiów w terminie 5 m-cy przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego.

Na kierunku „turystyka i rekreacja” monitorowanie oraz okresowy przegląd programu kształcenia, uwzględniający jego ocenę dokonywane są na podstawie procedury *WSZJK-PS-ECTS-NoŚ-4 System weryfikacji zakładanych efektów kształcenia w toku studiów*, *WSZJK-A-J-NoŚ-4 Ankietyzacja autoewaluacji kształcenia*. Procedury określają kryteria ilościowe i jakościowe dotyczące zasad oceny osiągnięć w zakresie efektów kształcenia. Ocenie podlegają: efekty kształcenia, treści programowe, sekwencja przedmiotów, formy realizacji efektów kształcenia, proces dyplomowania oraz praktyki zawodowe. Bieżące monitorowanie programów kształcenia należy do kompetencji WZdsZJK, natomiast za merytoryczny kształt programu kształcenia oraz przygotowanie wszystkich zmian w planach studiów odpowiada KZdsZJK na kierunku „turystyka i rekreacja”. Przeglądy programu kształcenia, o czym wspomniano wcześniej, odbywają się w każdym roku akademickim.

Nauczyciele akademicki odpowiedzialni za przedmiot/moduł dokonują oceny osiągnięć studenta i po zakończeniu semestru podejmują decyzję w sprawie ewentualnego doskonalenia procesu realizacji przedmiotu. Proponowane zmiany przedstawiają kierownikowi wewnętrznej jednostki organizacyjnej lub koordynatorowi przedmiotu. Koordynator przedmiotu czuwa nad monitorowaniem osiąganych przez studentów efektów kształcenia poprzez okresową analizę wskaźników ilościowych (np. rozkłady ocen) oraz jakościowych (np. wnioski z ankiet i hospitacji). Wyniki z tej analizy są przedstawiane na posiedzeniu Rady Wydziału wraz z sugestiami dotyczącymi ewentualnych zmian, zarówno w samym systemie zapewnienia jakości kształcenia, jak i w programach kształcenia.

Wybrani członkowie WZdsZJK dokonują weryfikacji sylabusów wszystkich przedmiotów (modułów) występujących w programie kształcenia na ocenianym kierunku i poziomie

kształcenia w celu sprawdzenia poprawności w ich wypełnianiu; oceniają zgodność sylabusów z programem kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem zgodności efektów kształcenia uzyskiwanych na zajęciach z danego przedmiotu, z kierunkowymi efektami kształcenia, oceniają poprawność zaplanowanej liczby godzin zajęć i proporcji wykładów do ćwiczeń dla realizacji założonych treści i efektów kształcenia; sprawdzają trafność doboru metod weryfikacji efektów kształcenia przedstawionych przez prowadzących w sylabusach, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki tych metod względem wiedzy i umiejętności; oceniają poprawność wymagań egzaminacyjnych i zaliczeniowych ustalonych w sylabusie przedmiotu, weryfikują poprawność przypisania przedmiotowi punktów ECTS, liczbę godzin przeznaczonych na pracę własną studenta, zadania pracy własnej studenta, czas przeznaczony na konsultacje, egzamin lub zaliczenie przedmiotu; oceniają dobór i kwalifikacje nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne z przedmiotu, w oparciu o dorobek dydaktyczny, naukowy lub doświadczenie zawodowe i ich związek z efektami kształcenia zdefiniowanymi dla prowadzonego przedmiotu. Zespół wizytujący PKA zapoznał się ze sprawozdaniami podmiotów odpowiedzialnych za monitorowanie stopnia osiągania zakładanych efektów kształcenia, informacjami o bieżącym poziomie osiągania tych efektów, a także z zawartymi w tych sprawozdaniach rekomendacjami. Ich efektem jest udoskonalenie programów kształcenia i planów studiów, a także korekta w obsadzie zajęć dydaktycznych. Z przedstawionych podczas wizytacji dokumentów wynika, iż identyfikowane są rozbieżności i uchybienia dotyczące zawartości kart, m.in. odniesienia przedmiotowych efektów kształcenia do nieadekwatnych efektów kierunkowych, stosowania niewłaściwych symboli efektów kierunkowych i obszarowych, nieprawidłowego wymiaru godzin, weryfikowane są treści przedmiotów pod kątem kolejności przekazywanych wiadomości i ich powtarzalności na poszczególnych przedmiotach.

W ramach procedury Ankietyzacja autoewaluacji kształcenia dokonywana jest samoocena efektów kształcenia, wszelkich form zajęć dydaktycznych. Ankieta zawiera pytania: czy prawidłowo zostały zdefiniowane efekty przedmiotowe, czy możliwe jest osiągnięcie wszystkich efektów w przyjętej liczbie godzin, czy przedmiot jest właściwie umieszczony w planie studiów, czy formy prowadzenia zajęć są właściwie dobrane do założonych efektów, czy kryteria weryfikacji efektów są właściwie dobrane do treści programowych i form prowadzenia zajęć, czy właściwie zaprojektowano pracę własną studenta, czy praca/zaangażowane studentów umożliwia realizację wszystkich zakładanych efektów kształcenia.

W wyniku opisanych wyżej działań zgodnych z procedurami WSZJK wprowadzono na kierunku „turystyka i rekreacja” następujące zmiany: dokonano zmian w siatce godzin na rok akademicki 2015/2016 poprzez umieszczenie w niej przedmiotu Przedsiębiorczość (15h /1 ECTS); w planach studiów I i II st. (na r.a. 2017/2018) wprowadzono zmiany wynikające z autoewaluacji kształcenia, propozycji kierowników katedr, uchwał Senatu UWM: dokonano przeglądu planów i programów kształcenia na studiach I i II stopnia z analizą propozycji zmian wnioskowanych przez koordynatorów przedmiotów obligatoryjnych i fakultatywnych z analizą ich zasadności, zmieniono status przedmiotów na studiach I stopnia z obligatoryjnych na fakultatywne: Stawowe gospodarstwo agroturystyczne (rok III, sem. 5) oraz Bezpieczeństwo sanitarne żywności w turystyce (rok II, sem. 4) zmieniono status przedmiotu Rekreacyjne i sportowe połowy ryb na studiach I stopnia z fakultatywnego na obligatoryjny (rok II, semestr 4) na studiach I stopnia wprowadzono przedmiot obligatoryjny Agroturystyka (rok III, semestr 5) dokonano weryfikacji propozycji tematów prac licencjackich i magisterskich przewidzianych do realizacji w roku akademickim 2017/2018; przeanalizowano i zaopiniowano zmiany w przedmiotach do wyboru w związku ze zgłoszeniem przedmiotów i przyjęto następujące: Dobrostan zwierząt, Niebezpieczne organizmy wodne; przeanalizowano i zaopiniowano propozycje zmian w realizacji przedmiotów obligatoryjnych t.j.: Turystyka a środowisko naturalne (zamiana 5 h ćwiczeń terenowych na ćwiczenia audytoryjno-

obliczeniowe), Obsługa ruchu turystycznego (zamiana 5 h ćwiczeń terenowych, 10 h ćwiczeń audytoryjnych i 30 h ćwiczeń projektowych na ćwiczenia komputerowe w wymiarze 45 h), Rekreacyjne zagospodarowanie i użytkowanie wód (zamiana 10 h ćwiczeń audytoryjno-obliczeniowych na ćwiczenia projektowe w takim samym wymiarze godzin oraz przeniesienie przedmiotu z semestru zimowego na semestr letni); poszerzono ofertę kształcenia o przedmioty fakultatywne prowadzone w języku polskim (studia I st. - Korekcja wad postawy) oraz angielskim (studia I st.- Guide on Polish nature for foreign tourist; studia II st.- English in Ecotourism).

Wpływ na projektowanie oraz monitorowanie programów kształcenia mają również studenci, oraz interesariusze zewnętrzni. Studenci wizytowanego kierunku biorą aktywny udział w przygotowaniu i ocenie programu kształcenia poprzez pracę swoich przedstawicieli w Senacie Akademickim, Radzie Wydziału, WZdsZJK, KZdsZJK oraz poprzez wyrażanie opinii w ogólnouniversity i wydziałowych badaniach ankietowych. Studenci mają możliwość zgłaszania wniosków o zmiany w programie kształcenia za pośrednictwem Samorządu Studenckiego lub bezpośrednio u Władz Dziekańskich i nauczycieli akademickich, którzy są dostępni na cotygodniowych konsultacjach. W czasie sesji egzaminacyjnej udostępniane są ankiety, za pośrednictwem których zbierane są opinie studentów na temat prowadzonego zajęcia. Jedno z pytań ankiety jest polem otwartym, w którym studenci mogą wpisać dowolną uwagę dotyczącą m.in. programu kształcenia. Zmiany dotyczące programu studiów są wprowadzane wyłącznie po pozytywnym zaopiniowaniu studentów, co potwierdziły osoby obecne na spotkaniach z Zespołem wizytującym PKA. Przykładem modyfikacji wynikającej z inicjatywy studentów jest zmiana listy dostępnych propozycji tematów prac licencjackich i magisterskich. Studenci obecni na spotkaniach z ZO PKA nie zgłaszali zastrzeżeń do uznawalności swoich uwag przy okazji projektowania, zatwierdzania i wprowadzania zmian w programie kształcenia.

W procesie formułowania koncepcji kształcenia, w tym programów kształcenia uwzględniane są opinie interesariuszy zewnętrznych. Na Wydziale prowadzącym wizytowany kierunek studiów powołana została w 2012 r. Rada Patronacka. W skład Rady wchodzi przedstawiciele podmiotów gospodarczych z branży turystycznej regionu Warmii i Mazur oraz władze instytucji i jednostek biorących udział w kreowaniu rozwoju turystyki w tym regionie. Z wizytowanym kierunkiem związane są między innymi podmioty reprezentujące branżę hotelarską regionu oraz ośrodki prowadzące działalność w sektorze usług związanych z wypoczynkiem i rekreacją, biura podróży prowadzące działalność touroperatorów, Departament Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz przedstawiciele biznesu związani z przemysłem czasu wolnego i lokalnych mediów.

Zgodnie z Uchwałą Rady Wydziału Rada Patronacka na kierunku uczestniczy w formułowaniu i realizacji strategii Wydziału w zakresie kształcenia kadr dla potrzeb szeroko pojętego rynku turystycznego z uwzględnieniem potrzeb regionu Warmii i Mazur oraz województw ościennych. W dalszej kolejności opiniuje oferty edukacyjne Wydziału, określa i ocenia efekty kształcenia na studiach I i II st., szczególnie w zakresie ich zgodności z wymaganiami organizacji turystyczno-rekreacyjnych i pracodawców, a także możliwościami zdobycia umiejętności, wiedzy oraz kompetencji niezbędnych do realizacji zadań stawianych przed szeroko pojętą branżą turystyczną. Również zmiany wprowadzane w programie kształcenia na kierunku „turystyka i rekreacja” konsultowane są z Radą Patronacką. Na spotkania Rady Patronackiej zapraszany jest również przewodniczący WZdsZJK. Ze spotkań sporządzane są protokoły, a uwagi, wskazówki, sugestie przekazywane są do Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, w celu wprowadzenia stosownych korekt w planach i programach kształcenia oraz sposobach weryfikacji zakładanych efektów kształcenia.

Współpraca z otoczeniem umożliwia też warunki do pozyskiwania informacji wykorzystywanych podczas opracowywania prac dyplomowych. W odpowiedzi na zapotrzebowanie przedsiębiorstw powstały m. in. następujące prace licencjackie: *Produkt „Samolotem na Mazury” szansą rozwoju turystyki w regionie*; *Jeździectwo jako forma rekreacji w opinii jeźdźców i głównych instruktorów w wybranych stadninach i ośrodkach jeździeckich na Warmii i Mazurach*; *Analiza uwarunkowań rozwoju agroturystyki w powiecie elbląskim*; *Turystyka żeglarska jako główny produkt turystyczny regionu na przykładzie szlaku Wielkich Jezior Mazurskich*. WNoŚ współpracuje z Warmińsko-Mazurską Regionalną Organizacją Turystyczną w zakresie promowania prac licencjackich i magisterskich. Wspólnie z tą organizacją podjęto inicjatywę pn. „Konkurs na najlepszą pracę licencjacką i magisterską napisaną na kierunku „turystyka i rekreacja”. Członkami komisji, która oceniała prace, byli przedstawiciele branży turystycznej, uniwersytetu oraz zarządu W-M ROT. W trakcie oceny prac branża turystyczna wyrażała swoje opinie na temat preferowanych obszarów badawczych, mających największe znaczenie dla rozwoju sektora usług turystycznych. Nagrodzone zostały najlepsze prace dyplomowe, a nagrody wręczono podczas inauguracji roku akademickiego 2017/2018. Zwycięzcami I edycji konkursu zostały: praca magisterska *Wykorzystanie social mediów w promocji przez hotele z Olsztyna i okolic* oraz praca licencjacka *Ocena uwarunkowań przyrodniczych i zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego Jezior Orzyc, Pisz i Tumiańskie (gmina Barczewo, województwo warmińsko-mazurskie)*.

Istotne dla kierunku zajęcia dydaktyczne prowadzone są m.in. przez nauczycieli mających praktyczne doświadczenie w branży turystycznej (np. w Warmińsko-Mazurskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej, Oddziale Warmińsko-Mazurskim PTTK w Olsztynie). Przedstawiciele otoczenia biorą udział w wykonywaniu zadań związanych z realizacją procesu kształcenia, czego przykładem jest umożliwienie studentom wizytowanego kierunku odbywania części zajęć na terenie podmiotów gospodarczych i instytucji związanych z branżą turystyczną i rekreacyjną np.: przy realizacji przedmiotu *Odnowa biologiczna* wydział korzysta z pomocy AZS COSA w Wilkasach oraz z Centrum Wellness przy pływalni Uniwersyteckiej UWM w Olsztynie. W prowadzeniu zajęć biorą udział pracownicy tych obiektów, z wykorzystaniem sprzętu i pomieszczeń podmiotów. Zajęcia terenowe z przedmiotu *Podstawy turystyki* realizowane są m. in. w Nadleśnictwie Kudypy, Karczmie Warmińskiej w Gietrzwałdzie, Hotelu Anders w Starych Jabłonkach, Urzędzie Miasta w Olsztynie. Z kolei zajęcia terenowe w ramach przedmiotu *Turystyka a środowisko naturalne* odbywają się na terenie Mazurskiego Parku Krajobrazowego oraz w przedsiębiorstwie Krutynianka; zajęcia z przedmiotu *Turystyka jeziorowa* odbywają się w ekomarinach w Iławie oraz Mrągowie, a także na terenie hoteli Mikołajki i Tiffi w Iławie; zajęcia z przedmiotu *Turystyka osób niepełnosprawnych* realizowane są m.in. w porozumieniu z Federacją Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko – Mazurskiego FOSa w Olsztynie; a wybrane zajęcia z przedmiotu: *Gry i zabawy* odbywają się w oparciu o zaplecze techniczne PTTK Olsztyn; zajęcia terenowe z przedmiotu *Enoturystyka* mają miejsce na terenie obiektów należących do Winnicy Mazurskiej położonej w Skajbotach koło Barczewa oraz Kwaśnym Jabłku - eko-siedlisku położonym we Włodowie w dolinie Pasłęki.

Jak wspomniano wcześniej WSZJK na Wydziale Nauk o Środowisku jest doskonalony - w roku akademickim 2016/2017 poddano przeglądowi procedury obowiązujące w powyżej Jednostce. Zmodyfikowano np. procedurę WSZJK-A-J-NoŚ-4 dotyczącą autoewaluacji. W poprzednich latach akademickich, obowiązek wypełniania ankiet autoewaluacyjnych po każdym semestrze dotyczył wszystkich nauczycieli akademickich, jednak po kilku semestrach propozycje zmian w programie były niewielkie lub w ogóle ich nie było. Obowiązek wypełniania ankiet autoewaluacyjnych istnieje jedynie w przypadku zmiany koordynatora, czasu trwania zajęć, formy prowadzenia zajęć itp. Ponadto, każdy nauczyciel realizujący w

danym roku akademickim zajęcia dydaktyczne może przeprowadzić autoewaluację zajęć dydaktycznych, jeśli uzna za zasadne proponowanie zmian.

Wprowadzono ponadto nową procedurę dotyczącą weryfikacji prac dyplomowych WSZJK-PD-NoŚ-5 Weryfikacja prac dyplomowych. Decyzją Dziekana WNoŚ z listopada 2017 r. powołany został Wydziałowy Zespół ds. Weryfikacji Zgodności Prac Dyplomowych z wymaganiami określonymi na Wydziale Nauk o Środowisku W skład tego ciała wchodzi pracownicy wydziału reprezentujący wszystkie kierunki kształcenia. W ocenie brane są pod uwagę takie aspekty jak: czy praca spełnia wymagania formalne, strona tytułowa, wprowadzenie/wstęp do problemu będącego przedmiotem pracy, cel i zakres pracy, metodyka pracy, prezentacja wyników badań i ich analiza, podsumowanie/wnioski, wykaz cytowanego piśmiennictwa, streszczenie i słowa kluczowe w języku polskim i obcym. W roku akademickim 2017/2018 Zespół dokonał weryfikacji prac dyplomowych obronionych w roku 2016/2017. Dokonano oceny 25% losowo wybranych prac dyplomowych oraz oceny wszystkich prac, w których ocena wystawiona przez promotora i recenzenta różniła się o 1,5 lub więcej. Podstawą oceny były obowiązujące na Wydziale wymagania formalne określone dla prac licencjackich/magisterskich. Wyniki oceny zostały omówione na zebraniu zespołu oceniającego, a następnie przesłane do kierowników katedr w celu przedstawienia ich nauczycielom i podjęcia stosownych decyzji.

Do monitorowania i doskonalenia programów kształcenia wykorzystuje się metody i narzędzia służące ich ocenie, m.in.: hospitacje zajęć dydaktycznych, przeprowadzane zgodnie z procedurą WSZJK-A-H-NoŚ-1 dotyczącą monitorowania i oceny jakości prowadzenia zajęć dydaktycznych. Hospitacje mają na celu m. in. weryfikację realizowanych treści kształcenia oraz stosowanych metod weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Nauczyciel informowany jest o wyniku hospitacji oraz ankietyzacji studentów, na podstawie których dokonywana jest analiza realizacji efektów kształcenia (m.in. zgodność treści zajęć z kartą przedmiotu, przestrzeganie zasad i kryteriów oceny studentów). Ocena osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia odbywa się po zakończeniu zajęć dydaktycznych w danym semestrze z zastosowaniem przeprowadzanej w formie elektronicznej ogólnouczelnianej ankiety Jakość realizacji zajęć dydaktycznych, której wyniki są analizowane i opracowywane przez Prodziekana ds. kształcenia. Wnioski są przekazywane do kierowników jednostek organizacyjnych Wydziału, którzy odpowiadając za dydaktykę omawiają je z nauczycielem akademickim. Badania ankietowe obejmują wszystkich nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia oraz opiekunów prac dyplomowych. Niska zwrotność ankiet elektronicznych powoduje, że niezależnie od ankiet elektronicznych (obowiązek ze względu na procedury ogólnouczelniane), na Wydziale przeprowadzane są badania ankietowe w formie papierowej. W przypadku uzyskania oceny 3,5 i poniżej informacja przekazywana jest do kierownika jednostki organizacyjnej Wydziału, który omawia z nauczycielem możliwe powody uzyskania takiej oceny oraz zakresu działań niezbędnych do poprawy oceny.

Okresowe przeglądy warunków i sposobów zaliczania przedmiotów, współpraca z Władzami dziekańskimi w zakresie wytycznych dotyczących oceny studentów (np. stosowanych form i kryteriów weryfikacji wiedzy oraz oceny wyników kształcenia) należy do kompetencji WZdsZJK. Ocena ta opiera się na sprawdzeniu, czy zastosowana forma zaliczenia/egzaminu jest tożsama ze wskazaną w Karcie przedmiotu oraz czy pozwoliła na zweryfikowanie określonych w niej efektów kształcenia. W toku wizytacji do wglądu Zespołu oceniającego PKA przedłożono stosowną dokumentację potwierdzającą dokonywanie powyższych ocen, natomiast sformułowane wnioski wskazują, iż przyjęte formy realizacji i metody weryfikacji efektów kształcenia uznaje się za prawidłowo dobrane. Doskonalenie metod dydaktycznych realizuje Wydziałowa Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia we współpracy z władzami Uczelni, poprzez inspirowanie pracowników do doskonalenia metod prowadzenia zajęć, dbanie o poszerzanie warsztatu metodycznego pracowników naukowo-

dydaktycznych poprzez np. wykorzystanie nowoczesnych technik multimedialnych w procesie dydaktycznym.

Wydział Nauk o Środowisku doskonali program kształcenia biorąc pod uwagę wyniki uzyskane z ogólnouczelnianego monitoringu losów zawodowych absolwentów. Monitorowanie losów zawodowych absolwentów prowadzone jest drogą elektroniczną w oparciu o Zarządzenie Rektora Uczelni z 2013 r., na podstawie którego sformułowane zostały kwestionariusze ankiet obowiązujące w całej Uczelni: „Studia z perspektywy absolwenta UWM w Olsztynie” i „Losy zawodowe absolwenta UWM w Olsztynie”. Badanie monitorujące przeprowadzane jest po 6 miesiącach od ukończenia studiów, następnie po 3 i 5 latach od daty złożenia egzaminu dyplomowego i służą m.in. zebraniu opinii na temat wykorzystania i przydatności w karierze zawodowej absolwentów zdobytej wiedzy, uzyskanych umiejętności i kompetencji, a także pozyskaniu informacji na temat zakresów kompetencji, które z perspektywy i doświadczenia zawodowego absolwenta, powinny być rozwijane podczas studiów. Wyniki badania są opracowywane w postaci raportu ogólnouczelnianego oraz wydziałowego, które zamieszcza się na stronach internetowych Uniwersytetu i Wydziału. Są one analizowane na posiedzeniach WZdsZJK, WKD oraz RW i stanowią materiał do dyskusji nad doskonaleniem programu kształcenia wizytowanego kierunku studiów.

W Uczelni, a tym samym na WBZ stosuje się wprowadzoną Zarządzeniem z 2013 r. Rektora UWM *Kartę samooceny podstawowej, międzywydziałowej lub ogólnouczelnianej jednostki organizacyjnej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w obszarze dydaktyki*, na podstawie której pod koniec każdego roku kalendarzowego WZdsZJK sporządza sprawozdanie z oceny jakości kształcenia za poprzedni rok akademicki wraz z analizą mocnych i słabych stron i przedstawia je Radzie Wydziału rekomendując jednocześnie działania doskonalące jakość kształcenia oraz funkcjonowanie WSZJK. Samoocena obejmuje działania Jednostki w zakresie m.in. polityki kształcenia, procedur zapewniania jakości kształcenia, doboru i zapewnienia jakości kadry dydaktycznej, kryteriów kwalifikacyjnych, limitów przyjęć na studia, oraz programów kształcenia (ich tworzenia, zatwierdzania, weryfikacji i modyfikacji) i zamieszczana jest na stronie internetowej Wydziału.

Na podstawie Kart samooceny Jednostek, Uczelniany Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia oraz Zespół ds. Zarządzania Jakością Kształcenia Biura ds. Kształcenia, opracowuje corocznie raport stanowiący analizę realizacji działań jednostek organizacyjnych oraz zalecenia i rekomendacje na dany rok akademicki.

3.2.

Podczas oceny stwierdzono, że Uczelnia i Wydział podejmują działania w obszarze przeglądu zasobów informacyjnych, a w szczególności zapewniania publicznego dostępu do informacji dla różnych grup odbiorców. Rozwiązaniem systemowym jest bieżąca weryfikacja wykorzystywanych źródeł informacji, którymi są strony internetowe: Uczelni - oraz Wydziału (w roku akademickim 2016/2017 rozbudowana i zaktualizowana), a także system informatyczny USOS, za pomocą którego po zalogowaniu studenci uzyskują dostęp do części informacji związanych z procesem kształcenia m.in. systemu wyników zaliczeń i egzaminów, sylabusów przedmiotów.

Strona internetowa Uczelni zawiera informacje zestawione w sposób tematyczny w następujących zakładkach: Uniwersytet, Studenci, Kandydaci, Pracownicy, Badania, Współpraca. Dostęp do informacji związanych z procesem kształcenia na kierunku „turystyka i rekreacja” oraz organizacji toku studiów zapewniony jest przede wszystkim poprzez stronę internetową WBoŚ, której dostępność i aktualność informacji o programie i procesie kształcenia dla studentów i innych interesariuszy wewnętrznych oraz zewnętrznych weryfikuje Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. W zakładce ‘Kształcenie’ m.in. prezentacja Wydziału Nauk o Środowisku, a także informacje nt. Polskiej Ramy Kwalifikacji,

prowadzonych na Wydziale studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, studiów doktoranckich, a także jakości kształcenia – WSZJK w Uczelni oraz na Wydziale Nauk o Środowisku – charakterystyka i zasady funkcjonowania Systemu, obecny i poprzedni skład Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, sprawozdania i raporty Wydziałowego WSZJK (z ostatnich lat lub semestrów: sprawozdania z działalności WSZJK, sprawozdania z badań ankietowych "Jakość realizacji zajęć dydaktycznych, raporty z badań ankietowych absolwentów i pracodawców, Karty samooceny wydziału w obszarze dydaktyki). W zakładce 'Wydział' zamieszczono też inne dokumenty związane z prowadzoną polityką jakości kształcenia, w tym program Rozwoju Wydziału NoŚ. W zakładce 'Studenci' znajdują się m.in. plany zajęć, Regulamin studiów, informacje o organizacji studiów, zasady zapisów: na przedmioty do wyboru oraz przedmioty modułowe, informacje o programie MOST, kołach naukowych, opiekunach lat, pomocy materialnej, a także dedykowane studentom niepełnosprawnym. W zakładce tej znajdują się również informacje dotyczące procesu dyplomowania: dla pracy inżynierskiej/ licencjackiej oraz magisterskiej (przykładowo: informacje dla studentów przystępujących do egzaminu dyplomowego, formuła egzaminu dyplomowego w zależności od poziomu, wymagania formalne dotyczące prac), a ponadto tematyka prac dyplomowych oraz zagadnienia na egzamin dyplomowy. Na stronie można też znaleźć informacje nt. programu Erasmus+ - m.in. lista uczelni partnerskich z wyszczególnieniem prowadzonych w Jednostce kierunków studiów, a także nazwisko i dane teleadresowe wydziałowego koordynatora programu Erasmus+. W zakładkach 'Wydział'/ 'Rada Patronacka' znajdują się informacje nt. Rady Patronackiej (m.in. zadania oraz skład Rady m.in. dla kierunku „tir”). Pełna ofertę programowa dla wszystkich oferowanych na Wydziale kierunków studiów znajduje się w zakładce 'Kandydaci na studia', natomiast w zakładkach 'Wydział /Dziekanat' godziny otwarcia dziekanatu oraz nazwiska i dane kontaktowe osób zajmujących się obsługą dziekanatu. Dla kandydatów na studia utworzono na stronie głównej Uniwersytetu odrębną sekcję zawierającą szczegółowe informacje dotyczące rekrutacji na studia, aktualny informator dla kandydatów na studia oraz zasady rekrutacji.

Informacje dotyczące oferty edukacyjnej Wydziału na kolejny rok akademicki oraz rekrutacji kandydatów dostępne są w formie foldera rekrutacyjnego i kolportowane wśród potencjalnych kandydatów podczas dni otwartych oraz targów edukacyjnych. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem oceniającym PKA wyrazili pozytywne opinie na temat przejrzystości strony internetowej oraz aktualności zamieszczonych na niej treści. Ich zdaniem polityka informacyjna uczelni jest skuteczna i pozwala na szybkie odnajdywanie potrzebnych dokumentów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wewnętrzny System zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Nauk o Środowisku Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie obejmuje wszystkie formy kształcenia i obszary ważne dla jakości kształcenia, w tym dotyczące projektowania, zatwierdzania i monitorowania efektów kształcenia. Zapewniony jest udział kadry akademickiej oraz studentów w procesie określania efektów kształcenia; współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym zapewnia udział w powyższym procesie interesariuszy zewnętrznych. W ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia monitoruje się stopień osiągania zakładanych efektów kształcenia. Monitorowanie programu kształcenia prowadzone jest na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia. Podejmuje się systematyczne działania umożliwiające ocenę przyjętych sposobów weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć. Ścisła współpraca z interesariuszami zewnętrznymi umożliwia monitorowanie oczekiwań rynku pracy, co pozwala na doskonalenie programu kształcenia. Uczelnia monitoruje losy zawodowe

absolwentów, a formalne i nieformalne kontakty Wydziału z absolwentami wykorzystywane są do oceny rynkowej przydatności efektów kształcenia i ich doskonalenia. Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej oraz zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia na kierunku „turystyka i rekreacja”. Prowadzona też jest zarówno na poziomie Uczelni, jak i Jednostki prowadzącej wizytowany kierunek studiów ocena publicznego dostępu do informacji, co sprzyja podejmowaniu skutecznych działań służących podnoszeniu jego jakości, w oparciu o potrzeby odbiorców.

Dobre praktyki

- dokonywana każdego roku samoocena Wydziału, podczas której przeprowadzana jest analiza mocnych i słabych stron, a także formułowane są rekomendacje działań doskonalących jakość kształcenia w Jednostce

Zalecenia

brak

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1

Zajęcia na kierunku „turystyka i rekreacja” na studiach I i II stopnia prowadzone są przez 46 nauczycieli akademickich Wydziału Nauk o Środowisku, w tym: 26 profesorów i doktorów habilitowanych, 16 doktorów i 4 magistrów oraz doktorantów, uczestników, prowadzonych na Wydziale studiów III stopnia. W procesie kształcenia bierze udział także dwóch profesorów wizytujących z Węgier oraz Niemiec, których kwalifikacje wzbogacają ofertę programową kierunku. Struktura kwalifikacji kadry wykazuje różnorodność, ze względu na specjalności naukowe jak i doświadczenie zawodowe, które są zgodne z opisem efektów kształcenia zakładanych dla kierunku „turystyka i rekreacja”. Struktura kwalifikacji kadry dydaktycznej odpowiada specyfice efektów przedmiotowych oraz przyjętym obszarom i dyscyplinom nauki dla ocenianego kierunku. Oceniając kwalifikacje kadry prowadzącej zajęcia, z pozycji dorobku naukowego trzeba wskazać, iż są to przedstawiciele reprezentujący obszar nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, w dziedzinie nauk rolniczych, specjaliści dyscyplin: technologii żywności i żywienia oraz ochrony i kształtowania środowiska a także rybactwa, obszar nauk przyrodniczych w dziedzinie nauk o Ziemi, specjaliści z geografii, jako jednej z wiodących dyscyplin; obszar nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych, w dyscyplinie nauk o zarządzaniu oraz obszar nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej w dziedzinie nauk o kulturze fizycznej. Wśród zatrudnionej kadry są także osoby pracujące w branży turystycznej i organizacjach turystycznych różnego szczebla. Zasadniczy skład kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku wzmocniony jest kadrą lektorów ze Studium Języków Obcych.

Taka różnorodność dziedzin dorobku naukowego i zawodowego kadry odpowiada potrzebom kierunku „turystyka i rekreacja”, którego program kształcenia odnosi się również do kilku obszarów, dziedzin nauki i dyscyplin naukowych. Specjalizacja naukowa i zawodowa poszczególnych osób prowadzących zajęcia jest zgodna z zakresem przedmiotów kierunkowych i podstawowych, oraz pozwala zapewnić kompleksowość kształcenia przy

realizacji wszystkich zakładanych efektów i treści kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Do minimum kadrowego na rok akademicki 2017/2018, studiów I stopnia Uczelnia zaproponowała 15 osób, w tym 7. samodzielnych nauczycieli akademickich i 8. doktorów, zaś dla studiów drugiego stopnia 13 osób, w tym 6. samodzielnych nauczycieli akademickich i 7. doktorów. Zespół Oceniający dokonał analizy ich dorobku naukowego, obciążeń dydaktycznych i oświadczeń, deklarujących przynależność do minimum kadrowego na rok akademicki 2017/2018. Dorobek naukowy kadry zaliczonej do minimum, zarówno studiów I jak i II stopnia mieści się we wszystkich obszarach, które przyporządkowano dla kierunku „turystyka i rekreacja” tzn.: nauki rolnicze, leśne i weterynaryjne (odpowiednio 5 osób na studiach I stopnia i 4 osoby na studiach II stopnia: 5/4), nauki medyczne i nauki o zdrowiu oraz nauki o kulturze fizycznej (10/11), nauki społeczne (3/2) i nauki przyrodnicze (2/1) i jest dla nich odpowiedni, zapewniając realizację programu studiów na kierunku „turystyka i rekreacja” w dziedzinach i/lub dyscyplinach, do których należą zakładane efekty kształcenia. O wliczeniu do minimum kadrowego zdecydowała wartość merytoryczna i ilościowa dorobku naukowego, który związany jest bezpośrednio z efektami kształcenia na kierunku „turystyka i rekreacja”. Jednocześnie należy zaznaczyć, że po 5 osób zaliczonych do minimum kadrowego studiów I i II stopnia charakteryzuje się dorobkiem naukowym, który można ulokować w dwóch obszarach nauki. W przypadku 4 osób na każdym poziomie kształcenia jest to obszar nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych oraz obszar nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej Osoby zakwalifikowane do minimum kadrowego prowadzą zajęcia w wymaganym wymiarze godzinowym i złożyły odpowiednie oświadczenia na rok akademicki 2017/2018. Kadra prowadząca zajęcia posiada doświadczenie dydaktyczne zdobyte w ocenianej Uczelni i w innych uczelniach, a młodych nauczycieli otacza opieką dydaktyczną kierownik macierzystego zakładu. Kompetencje kadry zweryfikowano w czasie spotkania ze studentami oraz w trakcie hospitacji. Na podstawie przeprowadzonych hospitacji, spotkań z pracownikami i władzami Wydziału oraz spotkań ze studentami, ZO PKA wyraża pozytywną opinię na temat kadry prowadzącej kształcenie. Wykładane treści programowe, zobrazowane przykładami z własnego doświadczenia nauczycieli są przez studentów lepiej rozumiane oraz wskazują na zastosowanie ich w pracy zawodowej. Zdaniem studentów, nauczyciele akademicy stosują zróżnicowane i aktywizujące metody nauczania. W opinii ZO PKA oceniana kadra pozwala na realizację programu studiów, nauczyciele motywują studentów do rozwijania różnych zainteresowań oraz zapraszają do uczestnictwa w badaniach naukowych, które zgodnie ze specyfiką profilu kształcenia są niezbędne na drugim stopniu studiów.

Reasumując stwierdzono, że zostały spełnione wymagania dotyczące minimum kadrowego, zawarte w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26. września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz.U. z dn. 30 września 2016 r., poz. 1596, art.11, pkt 2). Większa niż wymagana przepisami liczba pracowników tworzących minimum kadrowe gwarantuje stabilność wypełnienia tego warunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe, odpowiada wymogom określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim. Osoby zaliczone do minimum kadrowego charakteryzują się umiejętnościami i osiągnięciami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku, spełniają zatem stawiane im wymogi formalne i merytoryczne.

Został też spełniony warunek stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów kierunku określony § 14 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2016 r. poz. 1596). Na wizytowanym kierunku wynosi on 1:21 Warunek minimum kadrowego jest zatem spełniony.

4.2.

Oceniając kwalifikacje kadry prowadzącej zajęcia, należy zaznaczyć, że wśród zatrudnionej kadry są także osoby pracujące w branży turystycznej i organizacjach turystycznych różnego szczebla. Zasadniczy skład kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku wzmocniony jest kadrami lektorów ze Studium Języków Obcych. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA zgłosili uwagi krytyczne co do jakości prowadzenia lektoratów. W ich opinii sposób nauczania i zaangażowanie niektórych pracowników Studium Nauczania Języków Obcych jest niewystarczające do zdobycia kompetencji językowych na poziomie B2 i B2+.

Obsada personalna poszczególnych zajęć przestrzega zasady zgodności dorobku naukowego i doświadczenia zawodowego nauczyciela z zakresem prowadzonego przedmiotu. Co więcej przy obsadzie zajęć uwzględniono specjalizację naukową i zawodową poszczególnych osób prowadzących zajęcia z zakresem przedmiotów kierunkowych i podstawowych. Takie podejście pozwala zapewnić kompleksowość kształcenia przy realizacji wszystkich zakładanych efektów kształcenia na kierunku w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Przy obsadzie zajęć uwzględnia się także kompetencje dydaktyczne kadry. Na ocenianym kierunku samodzielnymi nauczycielami akademickimi (profesorowie tytularni i doktorzy habilitowani) w ramach pensum dydaktycznego prowadzą wykłady, natomiast zajęcia praktyczne głównie doktorzy. Hospitowano różnorodne zajęcia dydaktyczne (załącznik 7), zapoznając się zarówno ze sposobem ich prowadzenia, oraz poziomem i wymaganiami, jak również oceniając bazę dydaktyczną kierunku. Wizytacja zajęć pozwala uznać, iż zajęcia odbywały się zgodnie z planem, nauczyciele byli dobrze przygotowani do ich prowadzenia, stosując odpowiednie metody, formy i środki dydaktyczne, służące osiągnięciu celu zajęć np. dyskusja, analiza studium przypadku, pokaz, środki audiowizualne.

4.3.

Przeprowadzone podczas wizytacji rozmowy z władzami dziekańskimi pozwalają stwierdzić, iż polityka kadrowa prowadzona jest przez Władze Uczelni i Władze poszczególnych Wydziałów zgodnie z wytycznymi zawartymi w Uchwale Nr 936 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 24 czerwca 2016 roku w sprawie polityki kadrowej, Uchwale Nr 249 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 21 czerwca 2013 roku w sprawie zasad, kryteriów i trybu oceny pracy nauczyciela akademickiego, Uchwale Nr 613 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 28 listopada 2014 roku w sprawie zmian w Uchwale Nr 249 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 21 czerwca 2013 roku w sprawie zasad, kryteriów i trybu oceny pracy nauczyciela akademickiego i Zarządzeniu Nr 50/2014 Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie Regulaminu oceny nauczycieli akademickich Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz regulacjami wydziałowymi zawartymi w uchwałach Rady Wydziału: Uchwała nr 181/2012 Rady Wydziału Nauk o Środowisku UWM w Olsztynie z dnia 14 grudnia 2012 r. dotycząca wymagań stawianych kandydatom na stanowiska naukowo-dydaktyczne, Uchwała nr 182/2012 Rady Wydziału Nauk o Środowisku UWM w Olsztynie z dnia 14 grudnia 2012 r. dotycząca wymagań stawianych kandydatom na stopień naukowy doktora, doktora habilitowanego oraz do tytułu profesora w dziedzinie nauk rolniczych, Uchwała Nr 156/13 Rady Wydziału Nauk o Środowisku UWM w Olsztynie z dnia 18 października 2013 roku w sprawie zmiany kryteriów oceny nauczyciela akademickiego na Wydziale Nauk o Środowisku. Podstawowym kryterium doboru kadry akademickiej jest zgodność dorobku naukowego i doświadczenia zawodowego z profilem kształcenia i programem studiów kierunku „turystyka i rekreacja”. Jednostka wspiera rozwój naukowy, dydaktyczny i organizacyjny Kadry m.in. poprzez podwyżki płac realizowane zgodnie z Porozumieniem z dn.

6 czerwca 2014 roku pomiędzy Rektorem UWM w Olsztynie a przedstawicielami związków zawodowych. Na Wydziale w okresie 2011-2017 nastąpił dynamiczny rozwój kadry, zwłaszcza w grupie samodzielnych pracowników naukowych: 1 nauczyciel akademicki uzyskał tytuł naukowy profesora, a 9 nauczycieli akademickich uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego. Potwierdzeniem rozwoju Kadry zatrudnionej na Kierunku jest łączny wykaz publikacji: 49 publikacji w czasopismach z części A wykazu MNiSW, 193 publikacje w czasopismach z części B wykazu MNiSW, 29 monografii i 36 ekspertyz. W latach 2007-2017 Kadra zatrudniona do kształcenia na kierunku zrealizowała 33 projekty naukowo-badawcze, zamawiane, użytkowe i rozwojowe, finansowane m.in. przez: NCN, Ministerstwo Rozwoju, jednostki samorządowe, podmioty gospodarcze i WFOŚiGW, także we współpracy z polskimi i zagranicznymi jednostkami naukowymi. Kadra ma możliwość kształcenia się i doskonalenia zawodowego w ramach programu Erasmus+, Programu Operacyjnego KAPITAŁ LUDZKI finansowanym przez MNiSW pt. Wzmocnienie potencjału dydaktycznego UWM w Olsztynie (01.04.2011- 30.06.2015) oraz w projekcie pt. Regionalny Transfer Wiedzy z Nauki do Biznesu. Priorytetem polityki kadrowej jest zapewnienie minimum kadrowego na studiach I i II stopnia, ze szczególnym uwzględnieniem samodzielnych nauczycieli akademickich. Zatrudnianie nowych pracowników, w tym również nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na kierunek „turystyka i rekreacja” jest zawsze ustalane z kierownikami katedr, którzy decydują o obciążeniu godzinowym i przedmiotowym.

Studenci mają możliwość ewaluacji kadry prowadzącej proces kształcenia przy pomocy anonimowych i dobrowolnych ankiet. Ankiety udostępniane są za pośrednictwem wirtualnej platformy USOS po zakończeniu semestru. Wnioski z analizy wyników ankiet są przekazywane do kierowników jednostek organizacyjnych Wydziału, którzy jako osoby odpowiedzialne za dydaktykę, omawiają je z nauczycielem akademickim. Niewielki odsetek studentów przystępujących do ankietyzacji elektronicznej powoduje, że na Wydziale od 2001 roku równolegle przeprowadzane są niezależne badania ankietowe w formie papierowej (procedura WSZJK-A-J-NoŚ-3). Na podstawie wyników ankiet studentów można ocenić przygotowanie prowadzącego do zajęć, stosunek prowadzącego do studentów, sposób odbioru przekazywanych treści dydaktycznych, a także dostępność nauczyciela w czasie konsultacji. Wyniki ankiet mają wpływ na doskonalenie technik prezentacji dydaktycznych stosowanych przez nauczycieli akademickich. Stopa zwrotności tej ankiety jest wysoka i wynosi ok. 80% uprawnionych do wypełniania. W ocenie studentów, obecnych na spotkaniu z ZO PKA, pytania w ankietach są sformułowane w sposób poprawny i umożliwiają wyrażenie opinii na temat jakości prowadzonych zajęć i postawy prowadzącego. Studenci są motywowani do wypełniania ankiet podczas zajęć, spotkań z opiekunami roku oraz akcji informacyjnych organizowanych przez Samorząd. Zwrotność ankiet elektronicznych oscyluje na poziomie 10-20% uprawnionych do wypełnienia. W opinii studentów niska zwrotność ankiet elektronicznych jest spowodowana faktem, iż wypełnienie wszystkich kwestionariuszy jest zbyt czasochłonne. Przeprowadzanie ankiet w formie papierowej pozwala na uzyskanie wysokiej stopy zwrotności, co sprawnie funkcjonuje w Uczelni w sposób opisany powyżej.

W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA pracownicy potwierdzili, że Uczelnia stwarza prawidłowe warunki rozwoju naukowo-dydaktycznego. Zwrócili uwagę na bardzo dobry przekaz informacji pomiędzy Władzami Wydziału a pracownikami, wyjątkowe wsparcie pracowników naukowych i dydaktycznych przez personel administracyjny i techniczny, bardzo dobre warunki lokalowe i duże poczucie wspólnoty.

Podsumowując, polityka kadrowa prowadzona na wizytowanym kierunku zapewnia właściwy dobór osób prowadzących zajęcia dydaktyczne oraz motywuje nauczycieli akademickich do wszechstronnego podnoszenia kwalifikacji.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Minimum kadrowe dla studiów I i II stopnia kierunku turystyka i rekreacja jest spełnione. **W minimum kadrowym znajdują się reprezentanci wszystkich obszarów i dziedzin kształcenia do których został przyporządkowany oceniany kierunek.** Kadra prowadząca zajęcia na kierunku „turystyka i rekreacja” zarówno na studiach I jak i II stopnia posiada kwalifikacje naukowe i zawodowe odpowiadające potrzebom dydaktycznym kierunku „turystyka i rekreacja”. Różnorodność dorobku naukowego umożliwia realizację wszystkich zakładanych efektów i treści kształcenia. Obsada zajęć na ogół jest właściwa. Polityka kadrowa jest zorientowana na zapewnienie minimum kadrowego oraz zatrudnianie nauczycieli o kwalifikacjach naukowych i zawodowych, odpowiadających potrzebom prowadzonego kierunku. Uczelnia prowadzi systematyczną ocenę kadry, poprzez ocenę okresową, hospitacje zajęć oraz pozyskiwanie opinii studentów w procesie ankietyzacji.

Zajęcia dydaktyczne na wizytowanym kierunku prowadzone są przez kompetentnych i posiadających praktyczne doświadczenie, nauczycieli akademickich. Stwierdzono jedynie zastrzeżenia do jakości prowadzenia niektórych lektoratów.

Jednostka prowadząca kierunek stosuje skuteczne narzędzie do badania zadowolenia studentów z prowadzonych zajęć dydaktycznych oraz oceny nauczycieli akademickich. Przedstawiciele studentów biorą czynny udział w projektowaniu ankiety, wykorzystywanej przy badaniu zadowolenia studentów z zajęć dydaktycznych.

Dobre praktyki

Zalecenia

Zweryfikowanie, poprzez np. hospitacje jakości nauczania języków obcych przez poszczególnych lektorów.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Powołanie kierunku „turystyka i rekreacja” jest odpowiedzią na potrzeby lokalnego rynku pracy i specyfiki otoczenia naturalnie sprzyjającego rozwojowi tej branży działalności gospodarczej oraz społecznej. Od początku działania kierunku na Wydziale, interesariusze zewnętrzni uczestniczą i wpływają na strategię i kierunki rozwoju działalności naukowej oraz edukacyjnej. Wydział w 2012 roku powołał Radę Patronacką składającą się z przedstawicieli podmiotów gospodarczych i społecznych reprezentujących różnorodne obszary działalności związane z turystyką i rekreacją, tj. samorządy terytorialne, hotele, gastronomia, biura podróży, centra sportowe i rekreacyjne, instytuty naukowe, lokalne media, aby formalnie włączyć praktyków w prace kierunku nad formułowaniem i realizacją zakresu i efektów kształcenia kadr, dla potrzeb szeroko rozumianego rynku turystycznego z uwzględnieniem potrzeb regionu Warmii i Mazur. Rada Patronacka podczas regularnych posiedzeń (dwa razy w roku) opiniuje oferty edukacyjne kierunku, uczestniczy w określaniu i ocenie efektów kształcenia na studiach I i II stopnia, ze szczególnym uwzględnieniem zgodności z wymaganiami organizacji turystyczno-rekreacyjnych oraz potrzeb pracodawców w zakresie odpowiednich umiejętności, wiedzy oraz kompetencji. Np. z zapisów protokołu z posiedzenia Rady Patronackiej z dnia 03.06.2016 r, w którym uczestniczyło 6 podmiotów reprezentujących hotele, ośrodki rekreacji i sportu, biura podróży, Centrum kultury, Centrum konferencyjnego, wynika że uwzględniono wnioski interesariuszy zewnętrznych. Z kolei w ramach spotkania w dniu 14.12.2017 r

pracowników kierunku z przedstawicielami Rady Patronackiej i innych podmiotów zrzeszonych w Warmińsko-Mazurskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej (W-M ROT) były omawiane potrzeby w zakresie, np. zmiany form prowadzenia zajęć (odnowa biologiczna) na bardziej praktyczne, co zostało odnotowane w sprawozdaniu ze spotkania. W wyniku dyskusji i zgłoszonych wniosków potrzeby kreowania wśród studentów kierunku nowych umiejętności, podjęto inicjatywę o zorganizowaniu konkursu na najlepszą pracę magisterską i licencjacką. Kapituła składająca się z przedstawicieli branży turystycznej, pracowników kierunku i W-M ROT nagrodziła prace o tematyce wspomagającej branżę w ramach komunikacji wykorzystującej narzędzia w Internecie.

W spotkaniu Zespołu wizytującego w dniu 29.05.2018 interesariusze zewnętrznymi byli reprezentowanymi przez przedstawicieli 6 podmiotów, tj. Urząd Marszałkowski Województwa ds. Rozwoju i Promocji Turystyki, Radio Olsztyn Dział Publicystyki, Grupa Anders- Hotele-restauracje, biura podróży, AZS Wilkasy Ośrodek Sportowy, Stowarzyszenie na rzecz rozwoju bezpieczeństwa Wielkich Jezior Mazurskich, Warmińsko-Mazurska Regionalna Organizacja Turystyczna (W-M ROT), prywatna firma turystyczna zajmująca się organizacją imprez, warsztatów sztuki itp.. W ramach przeprowadzonych rozmów podkreślano absolutną potrzebę kształcenia w regionie specjalistów w obszarze turystyki i rekreacji z uwagi na zapotrzebowanie otoczenia społeczno-gospodarczego. Obecnie potrzeby zatrudnienia przewyższają dostępność kandydatów na lokalnym rynku pracy, stąd otoczenie społeczno-gospodarcze jest bardzo zainteresowane współpracą i wspieraniem rozwoju kierunku oraz wpływem strategię rozwoju i na program kształcenia kierunku, w których zdaniem otoczenia należy uwzględnić oczekiwania środowiska zawodowego, głównie regionu Warmii i Mazur oraz regionów ościennych. Największy udział w powyższych działaniach mają przedstawiciele Rady Patronackiej, którzy uczestniczą aktywnie w życiu kierunku, np. w ramach zgłaszania potrzeb tematycznych realizowanych podczas prac dyplomowych, których treści są wykorzystywane przez podmioty do podnoszenia jakości świadczonych usług. Przy realizacji przedmiotu Odnowa biologiczna kierunek korzysta ze wsparcia pracowników i sprzętu AZS COSA w Wilkasach oraz Centrum Wellness przy pływalni Uniwersyteckiej. Wiele zajęć terenowych, np. Turystyka osób niepełnosprawnych, Podstawy turystyki, Euroturystyka realizowane są na zewnątrz. Podczas spotkania została poruszona kwestia zapotrzebowania rynku pracy na specjalistów w obszarze turystyki medycznej z uwagi na brak umiejętności w tym obszarze obecnych absolwentów.

Pozytywnym wyróżnikiem współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym dostrzeżonym przez Zespół PKA jest podejmowanie różnorodnych form współpracy. Do szczególnie istotnych należą: współpraca z Radiem Olsztyn, gdzie pracownicy kierunku na zaproszenie radia, w audycjach informacyjnych opowiadają o kierunku i w ten sposób promują kierunek, udział pracodawców w zajęciach dydaktycznych, współpraca ze szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi w ramach zajęć organizowanych przez nauczycieli akademickich dla uczniów oraz spotkań promujących kierunek, dedykowanych potencjalnym kandydatom a także administrowanie strony na facebook przeznaczonej głównie dla uczniów szkół średnich i potencjalnych kandydatów. Strona udostępniana jest podmiotom z otoczenia zewnętrznego w celu przedstawiania ofert zatrudnienia i szkoleń. Inicjatywa, która powstała w 2014 r. pod nazwą Turystyczna Giełda Pracy również jest ciekawą formą współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w celu podkreślenia znaczenia efektów kształcenia i ich wyników w propozycji atrakcyjnej, dobrej pracy, oferowanej przez pracodawców wysoko spozycjonowanych na rynku pracy. Udział podmiotów gospodarczych w badaniach naukowych o znaczeniu aplikacyjnym, realizowanych na kierunku w formie umów, np. z PGE Kopalnia Węgla Brunatnego w Bełchatowie, przynoszące obustronne korzyści, w tym wsparcie finansowe Kierunku.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Kierunek „turystyka i rekreacja” identyfikuje i realizuje w sposób różnorodny, wykorzystując szereg metod, potrzeby współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym bardzo otwartym na wszelkie kontakty i różne formy współpracy. Dynamiczne, pozytywne zmiany w składzie Rady Patronackiej, co potwierdzają decyzje z dnia 14.11.2016 r, 14.12.2017 r i 13.03.2018 r i systematycznie wzrastająca liczba członków wskazują na ciągły rozwój współpracy kierunku z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz wzrost zainteresowania interesariuszy zewnętrznymi wpływem na rozwój edukacji istotnej dla branży. Oceniana Jednostka jest otwarta na sugestie ze strony otoczenia społeczno-gospodarczego dotyczące zmian w programie studiów i dostosowania np. specjalności do potrzeb rynku pracy.

Pozytywnie należy ocenić podejmowanie wielu inicjatyw i form współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, sprzyjających uzyskiwaniu przez studentów założonych efektów kształcenia

Dobre praktyki

Zalecenia

Kryterium 6. Umieździarnarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Od początku kształcenia na kierunku „turystyka i rekreacja” studenci mają możliwość korzystania z funkcjonującego na Wydziale Nauk o Środowisku programu Erasmus+, który jest dość dobrze zorganizowany, jednak ma słaby zakres oddziaływania. W biurze programu zatrudniony jest jeden pracownik. Oferta Wydziału dla kierunku „turystyka i rekreacja” zawiera listę 10. Uczelni (Mugla Sitki Kocman University; Alanya HEP University; Universidad Rey Juan Carlos; University of Eastern Finland; Károly Róbert College, Gyöngyös; Polytechnic Institute of Bragança; Universidade de Vigo; University of Vechta; University of Dubrovnik; EBC Hamburg Hochschule), do których studenci mogą wyjechać na studia. Ze wszystkimi uczelniami podpisane są właściwe umowy. Do programu włączono zagraniczne praktyki studenckie, które można realizować w trzech wybranych hotelach europejskich, zlokalizowanych w Hiszpanii (Resort Paradise Lago Taurito, Hotel Jaime I, Hotel Rosamar Maxim). Kryteria kwalifikacyjne do udziału w programie Erasmus+ są przejrzyste i znajdują się na stronie internetowej Uczelni oraz są dostępne w Dziekanacie. Dodatkowo raz w roku pracownik biura, za zgodą Dziekana, organizuje w trakcie wykładów spotkania informacyjne dla studentów, dotyczące możliwości udziału w programie Erasmus+.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wyrazili pozytywną opinię na temat sposobów informowania i zachęcania do wzięcia udziału w wymianie. Byli oni świadomi procedur, wymagań i korzyści wynikających z uczestnictwa w programie wymiany międzynarodowej.

Z wyjazdów w ramach programu mogą korzystać zarówno studenci jak i pracownicy. W latach 2013-2018 w ramach programu Erasmus+ wyjechało na staże 13. studentów. W tym samym okresie przyjechało 4. studentów, głównie z Hiszpanii. Na przykład, w roku akademickim 2017/2018 z oferty wyjazdu skorzystało 4 studentów, przyjechało zaś 3 studentów zagranicznych. Liczba studentów, którzy do tej pory skorzystali z podnoszenia swoich kwalifikacji i kompetencji w ramach wymiany zagranicznej nie jest zatem duża, jednak zauważalna jest tendencja wzrostu zainteresowania podejmowaniem studiów i praktyk w ramach programu Erasmus+. W dalszym ciągu liczba ofert przewyższa liczbę korzystających z programu. Podczas spotkania z ZO PKA studenci potwierdzili swoją wiedzę na temat

możliwości skorzystania z wymiany zagranicznej a jako argument braku szerokiego zainteresowania wyjazdem na wymianę studencką, podawali zadowolenie z obecnego programu studiów i zobowiązania na miejscu, niskie kompetencje językowe oraz obawy przed wyjazdem za granicę.

W ramach projektu „*Wzmocnienie potencjału dydaktycznego UWM w Olsztynie*” nauczyciele akademicy podnosili swoje kompetencje podczas dwóch zagranicznych staży dydaktycznych (rok 2013 i 2015). Jest to bardzo niski wskaźnik mobilności zagranicznej pracowników. W roku akademickim 2017/2018 ćwiczenia i wykłady na kierunku „turystyka i rekreacja” były prowadzone przez dwóch wizytujących profesorów z zagranicy, z University of Vechta z Niemiec oraz Károly Róbert College Gyöngyös z Węgier.

Ważnym elementem mogącym sprzyjać umiędzynarodowieniu kształcenia, jest zapewnienie kształcenia w zakresie języków obcych. Opinie studentów na temat prowadzenia lektoratów i wykorzystania w tym zakresie, osiągniętych efektów kształcenia są jednak podzielone. Jedni są bardzo zadowoleni z poziomu kształcenia w zakresie języków obcych inni wyrażają odmienne zdanie. Ci drudzy zwracają uwagę na brak podziału na grupy o różnym poziomie zaawansowania znajomości języka, co wpływa negatywnie zarówno na studentów, których znajomość języka jest wysoka jak i na tych, którzy językiem obcym władają słabiej. Okazuje się, że zdobycie kompetencji w zakresie znajomości języków obcych nie koreluje z zainteresowaniem mobilnością międzynarodową. Uwzględniając powyższe informacje należy stwierdzić, że umiędzynarodowienie procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów znajduje się na dość niskim poziomie.

W opinii Zespołu Ocenianego PKA zwiększenie współpracy naukowej i dydaktycznej z zagranicznymi instytucjami akademickimi, a w szczególności mobilności studentów oraz nauczycieli akademickich powinno być integralnym elementem koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku w postaci konkretnych odniesień do efektów kształcenia, realizacji procesu kształcenia oraz wytycznych dotyczących umiędzynarodowienia kształcenia. Tym samym optymistycznie brzmią wskazania zamieszczone w strategii rozwoju Wydziału Nauk o Środowisku, która przewiduje dalsze podnoszenie i doskonalenie umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Dodać należy, że Zespół wizytujący PKA w ocenie omawianego kryterium wziął pod uwagę krótki okres funkcjonowania kierunku, rozumiejąc konieczność wypracowania określonych mechanizmów działania w tej sferze działalności kierunku.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia nie należy do mocnych stron funkcjonowania kierunku „turystyka i rekreacja” w UWM w Olsztynie. Uczelnia jest organizacyjnie przygotowana do podjęcia szerszej współpracy na arenie międzynarodowej zarówno na płaszczyźnie naukowej jak i dydaktycznej, jednak nie wykorzystuje tych atutów w kształceniu studentów kierunku. Z racji specyfiki kształcenia na kierunkach związanych z turystyką i rekreacją należy podjąć działania strategiczne zwiększające wśród studentów świadomość konieczności otwarcia się na umiędzynarodowienie.

Pozytywnym punktem programu Erasmus+ jest dobra opieka nad nielicznymi studentami korzystającymi z jego oferty, która jest sprawowana przez wyznaczonego do tego pracownika Wydziału. Studenci posiadają wiedzę na temat możliwości udziału w wymianach międzynarodowych. Do słabych stron zaliczyć należy niski poziom wymiany dydaktycznej w ramach programu Erasmus+. Choć Wydział podejmuje działania w celu zachęcenia studentów kierunku do wyjazdów zagranicznych, to jednak są one mało efektywne.

Słabszym ogniwem programu kształcenia, jest także poziom kształcenia w zakresie języków obcych. Zajęcia z języka obcego nie uwzględniają zróżnicowania poziomu jego znajomości wśród studentów kierunku.

Dobre praktyki

Zalecenia

1. Zwiększenie zainteresowania wyjazdami zagranicznymi studentów kierunku „turystyka i rekreacja”, którego specyfika wymaga właśnie takiego zaangażowania.
2. Wprowadzenie spotkań ze studentami i nauczycielami, którzy realizowali fragment studiów lub staże za granicą - przykład własny pociąga, na co wskazywali studenci
3. Rozszerzanie listy kontaktów z uczelniami zagranicznymi, w których studenci mogą realizować staże dydaktyczne.
4. Podjęcie działań w celu podniesienia poziomu nauczania języków obcych, m.in. poprzez wprowadzenie grup o różnym poziomie zaawansowania w zakresie nauczania języków obcych. Ma to znaczący wpływ na naukę i postępy w zdobywaniu umiejętności językowych.

— .

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Obiekty naukowo-dydaktyczne Wydziału, wykorzystywane w procesie kształcenia na ocenianym kierunku, zlokalizowane są na terenie rozległego kampusu Uczelni, znajdującego się w dzielnicy Olsztyna - Kortowie. UWM w Olsztynie dysponuje odpowiednią liczbą budynków i obiektów dydaktycznych, sal sportowych, wykładowych i ćwiczeniowych wraz z przestronnym zapleczem naukowym. W większości, sale wykładowe i ćwiczeniowe oraz obiekty sportowe są świeżo wyremontowane i dobrze wyposażone. Sale wykładowe są wyposażone w odpowiedni sprzęt audiowizualny. Poza licznymi salami wykładowymi i ćwiczeniowymi Uczelnia posiada bibliotekę, pływalnię, wielofunkcyjną halę sportową, stadion, przystań kajakową i żeglarską oraz wiele innych obiektów, przeznaczonych na akademiki, mieszkania dla pracowników, pomieszczenia administracyjne i gospodarcze. Taki stan w pełni zaspokaja potrzeby studentów kierunku „turystyka i rekreacja”. Zajęcia dydaktyczne realizowane są na terenie trzech obiektów. Są to budynki przy ul. M. Oczapowskiego 5 (dziekanat, sale wykładowe, pracownie komputerowe), ul. Prawocheńskiego 1 (Katedra Mikrobiologii Środowiskowej) oraz ul. Warszawskiej 117 (Katedra Biologii i Hodowli Ryb). Większość zajęć prowadzona jest w salach należących do Wydziału. W miarę potrzeb Wydział korzysta również z obiektów ogólnouczelnianych, głównie dużych sal wykładowych, sal Studium Języków Obcych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych Studium Wychowania Fizycznego i Sportu UWM, m. in. z pływalni, hal sportowych, siłowni. Wszystkie sale wykładowe i audytorium wyposażone są w rzutniki multimedialne i ekrany, a niektóre również w tablice multimedialne oraz tradycyjne tablice kredowe i suchościeralne. Część realizowanych zajęć wymaga dostępu do laboratoriów (np. mikrobiologicznych, analiz chemicznych) oraz pracowni komputerowych, odpowiednio wyposażonych. Przykładem mogą być zajęcia z przedmiotu Biologiczne aspekty przyrodolecznictwa i medycyny alternatywnej, w ramach którego studenci biorą udział w wykonywaniu analiz laboratoryjnych. W procesie dyplomowania studenci mogą korzystać z zaplecza laboratoryjnego Wydziału, do którego dostęp mają również członkowie kół naukowych. W budynkach dydaktycznych, przy krzesłach

i ławkach ustawionych na korytarzach dostępne są gniazda elektryczne oraz punkty dostępowe do bezprzewodowego, szerokopasmowego Internetu (hot-spoty, EDU-ROAM). Infrastruktura techniczna wyposażona jest w pochylnie, podjazdy, przenośne schodowłazy oraz windy dla osób niepełnosprawnych. Po analizie załączonej dokumentacji i przeprowadzeniu wizji lokalnej nie stwierdzono występowania barier w dostępie osób niepełnosprawnych do infrastruktury badawczej, dydaktycznej i sanitarnej.

Sprzęt i aparatura laboratoryjna, które stanowią wyposażenie pomieszczeń należących do Wydziału, są systematycznie uzupełniane, wymieniane i poddawane okresowym przeglądom. Z uwagi na charakter kierunku i założone efekty kształcenia, znaczna część zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęcia terenowe, są realizowane w obiektach poza Uczelnią i Wydziałem, w ramach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, np. w Specjalistycznym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Szymanach, Leśnym Arboretum Warmii i Mazur w Kudypach, Sanktuarium Maryjnym w Gietrzwałdzie, Hotelu Anders w Starych Jabłonkach, Ośrodku Sportu i Rekreacji w Olsztynie, Centrum Rekreacyjno-Sportowym Ukiel i innych obiektach. Interdyscyplinarny charakter ocenianego kierunku wymaga również realizacji części zajęć w specjalistycznych laboratoriach, należących do Wydziału np. mikrobiologicznym, badań fizykochemicznych, gdzie podczas wizytacji potwierdzono, że część najnowszej aparatury zakupiono w ramach projektów finansowanych przez otoczenie społeczno-gospodarcze, np. w nawiązaniu do badań jakości wody w zlewniach, przy współpracy z Urzędem Miasta w Łęborku. Pracownia Analizy Wody i Ścieków w ostatnim czasie rozszerzyła swoje zaplecze o nowoczesną aparaturę chromatograficzną i Analizator C i N w ramach środków z Projektu UE w związku z udziałem w programie Rozwój Polski Wschodniej 2013-2020. Potwierdzono również, że w przypadku specjalistycznych pracowni istnieje możliwość indywidualnej pracy studenta, np. w pracowni mikrobiologii.

W procesie dydaktycznym wykorzystywany jest szeroki zakres oprogramowania, co związane jest z dobrze rozwiniętą infrastrukturą informatyczną oraz stałym dostępem pracowników i studentów do Internetu. Pozwala to realizować w pełni program studiów na ocenianym kierunku, z wykorzystaniem nowoczesnych metod i technik. Proces kształcenia wspomagają dobrze wyposażone laboratoria. We wszystkich laboratoriach istnieje możliwość realizacji treści programowych z poszczególnych przedmiotów, prowadzenia badań naukowych, niezbędnych w kształceniu na II stopniu o profilu ogólnoakademickim oraz dla członków kół naukowych i dyplomantów.

Także w opinii studentów Jednostka dysponuje wystarczającą liczbą pomieszczeń dydaktycznych, a infrastruktura zapewnia realizację zakładanych efektów kształcenia i wpływa na jakość procesu uczenia się. Warto też wspomnieć, iż na terenie Uczelni studenci i pracownicy mają możliwość korzystania z usług kserograficznych i gastronomicznych. Ponadto, na terenie kampusu funkcjonuje stołówka, która zapewnia studentom dobrą ofertę gastronomiczną.

Baza dydaktyczna, którą dysponuje Uczelnia jest dostosowana do liczby studentów kierunku „turystyka i rekreacja” i umożliwia prawidłową realizację procesu dydaktycznego i osiąganie zakładanych dla kierunku efektów kształcenia. Pozwala także na prowadzenie różnych tematów badań naukowych, w trzech obszarach nauki, do których odnoszą się efekty kształcenia kierunku. Studenci mają także znakomite warunki do rozwijania różnorodnych pasji w ramach Kół Naukowych i Sekcji Sportowych.

7.2

Biblioteka Uniwersytecka umiejscowiona jest w kampusie Uczelni. Budynek ma powierzchnię 19 423 m² jest dostępny dla interesariuszy od poniedziałku do soboty w godzinach 8:00-20:00. Na okres sesji egzaminacyjnej godziny pracy biblioteki są wydłużone do 22:00. Wydawnictwa zwarte na potrzeby kierunku „turystyka i rekreacja” obejmują 19 104

tytułów, 71 320 woluminów, 26 024 podręczników, 35 126 pozycji w magazynie biblioteki, 7571 pozycji w kolekcji nauk przyrodniczo-technicznych oraz 506 pozycji w kolekcji nauk społecznych. Biblioteka dysponuje piśmiennictwem wyszczególnionym w sylabusach oraz sukcesywnie dokonuje zakupu nowych pozycji, które pojawiają się w sylabusach na nowy cykl kształcenia.

Studenci kierunku mają do dyspozycji kilkanaście polskich i zagranicznych baz bibliograficznych, abstraktowych i pełnotekstowych. Biblioteka Uniwersytecka korzysta z krajowej licencji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, pozwalającej na swobodne poruszanie się w Wirtualnej Bibliotece Nauki. Z baz bibliograficznych Biblioteka oferuje dostęp m.in. do Bibliografii Geografii Polskiej, wirtualnej Biblioteki Instytutu Turystyki, bazy AGRO, Bazy SPORT (prowadzonej przez Bibliotekę Główną Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu) czy wielotematycznej bazy ARIANTA. Z baz zagranicznych o charakterze abstraktowym wymienić warto: SCOPUS (prowadzoną przez wydawnictwo Elsevier z przeglądem artykułów od 1966), Web of Sciences Core Collection (dawniej Web of Sciences), PubMed, Medline (dwie ostatnie z częściowym dostępem do pełnych tekstów). Zagraniczne bazy pełnotekstowe to m.in. EBSCO, Science Direct (Elsevier), ProQuest, Wiley Online Library, Springer Link, BioMed Central. Bazy te dostępne są dla użytkowników zarówno w sieci uniwersyteckiej, jak i w dostępie zdalnym z komputerów domowych (za pośrednictwem systemu identyfikacji HAN). Ofertę Biblioteki w dziedzinie źródeł elektronicznych wzbogacają platformy książek elektronicznych – IBUK Libra oraz eBOOK ACADEMIC COLLECTION (EBSCO).

Biblioteka oferuje interesariuszom 720 miejsc czytelnianych, 163 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, 10 stanowisk dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, 8 kabin do pracy indywidualnej, 3 sale dydaktyczne (łącznie 130 miejsc), oraz salę konferencyjną na 350 miejsc. Czytelnik niepełnosprawny ma możliwość skorzystania z pomocy opiekuna bibliotecznego, który oferuje mu pomoc przy przemieszczaniu się po bibliotece i korzystaniu z dostępnych urządzeń. Bibliotekarz dostarcza potrzebne materiały bez konieczności osobistego wyjmowania ich z półek. Studenci niepełnosprawni są obsługiwani poza kolejnością. Wejście do Biblioteki jest dostosowane do możliwości osób niepełnosprawnych. Oprogramowanie dostępne na komputerach w bibliotece jest przystosowane do potrzeb osób niedowidzących i słabosłyszących.

Literatura zalecana w sylabusach poszczególnych przedmiotów jest dostępną w bibliotece w wystarczającej liczbie egzemplarzy.. Ponadto znajduje się w niej wiele pozycji dodatkowych związanych z turystyką i rekreacją. Księgozbiór jest na bieżąco uzupełniany zgodnie z zapotrzebowaniami zgłaszanymi przez nauczycieli kierunku. W opinii studentów biblioteka jest dobrze wyposażona i dla większości przedmiotów posiada literaturę obowiązkową i uzupełniającą.

7.3

Zbiory biblioteczne i infrastruktura informatyczna Wydziału są regularnie monitorowane oraz dostosowywane do zmieniających się potrzeb dydaktycznych. Interesariusze wewnętrzni mają możliwość zgłaszania sugestii dotyczących potrzeby zakupu dodatkowych pozycji, które staną się częścią wyposażenia Biblioteki. W Jednostce prowadzony jest okresowy przegląd i ocena jakości infrastruktury dydaktycznej, na podstawie której formułuje się wnioski dotyczące uzupełnienia wyposażenia, planu napraw i remontów posiadanych zasobów oraz nowych inwestycji. Jednostka w sposób ciągły inwestuje w zakup sprzętu umożliwiającego realizację zadań dydaktycznych, przewidzianych w programie kształcenia. Sprzęt jest systematycznie uzupełniany, wymieniany i poddawany okresowym przeglądom. Modernizacja posiadanego oraz zakup nowego sprzętu i aparatury specjalistycznej, wykorzystywanej w badaniach

naukowych i dydaktyce, pozostaje w kompetencjach Kierowników Katedr i zainteresowanych pracowników naukowo-dydaktycznych.

Nie zaobserwowano sformalizowanych metod ewaluacji infrastruktury przez studentów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Dobrze wyposażone zaplecze dydaktyczne, bogate zbiory biblioteczne a także odpowiadająca wymaganiom kierunku „turystyka i rekreacja” infrastruktura sportowa, laboratoryjna i informatyczna, umożliwiają prowadzenie działań dydaktycznych na wysokim poziomie oraz zapewniają możliwość osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku. W szczególności dotyczy to efektów z zakresu umiejętności, oraz kompetencji społecznych. Baza dydaktyczna umożliwia studentom rozwijanie zainteresowań badawczych i prowadzenie badań związanych ze specyfiką kierunku studiów.. Również studenci wskazują bazę dydaktyczną jako mocną stronę wizytowanego kierunku.

Zasoby biblioteczne na potrzeby kierunku są wystarczające i systematycznie uzupełniane. Pracownicy i studenci mogą zgłaszać propozycje rozbudowy zbiorów bibliotecznych i oprogramowania, mając tym samym realny wpływ na zasoby bazy biblioteczno-informacyjnej i edukacyjnej.

Oceniany kierunek, z uwagi na swoją interdyscyplinarność, wykorzystuje i rozwija różne formy kształcenia z pomocą różnorodnej infrastruktury, od specjalistycznych laboratoriów, przez oprogramowania nowoczesnej generacji po obiekty sportowo-rekreacyjne. Z uwagi na specyfikę kierunku i rozległość obszarów kształcenia wydaje się, że postawione wyzwania są szansą do rozwoju i osiągania założonych celów, w których odpowiednia infrastruktura stanowi kluczowy element edukacji. Mocną stroną kierunku jest lokalizacja na terenie Kortowa, z jeziorami, parkami i lasem, co sugeruje pełne wykorzystanie warunków naturalnych, wynikających z położenia.. W przyszłości, właściwe wykorzystanie walorów naturalnych Kortowa może stać się dużym atutem i wsparciem do dalszego rozwoju Uczelni.

Dobre praktyki

Zalecenia

Zwiększenie udziału interesariuszy zewnętrznych we współtworzeniu infrastruktury, w tym także, zaplecza dydaktycznego oraz badawczego.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

- 8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia
- 8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

Studenci są motywowani do osiągnięcia efektów kształcenia poprzez funkcjonujący na uczelni system stypendiów i nagród określonych w art. 173 Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym z 2005 r. Jedną z form motywowania studentów do osiągnięcia wysokich wyników w nauce jest możliwość indywidualizacji programu studiów. Studenci szczególnie wyróżniający się w nauce mogą wystąpić do Dziekana o zgodę na Indywidualny Program Studiów, na co pozwala § 14 Regulaminu Studiów. Rozwiązanie to zapewnia indywidualny dobór przedmiotów i dostosowany do predyspozycji i zainteresowań studenta harmonogram ich

realizacji. Osobę opiekuna dydaktycznego oraz szczegółowe zasady organizacji Indywidualnego Programu Studiów określa Rada Wydziału. Obecnie na kierunku „turystyka i rekreacja” nie ma studentów korzystających z prawa do Indywidualnego Programu Studiów.

Dziekan, na wniosek studenta, może wyrazić zgodę na studiowanie w trybie indywidualnej organizacji studiów w odniesieniu do studenta: realizującego naukę na więcej niż jednym kierunku/specjalności, wychowującego dzieci, z niepełnosprawnością, szczególnie zaangażowanego w działalność społeczną w środowisku akademickim, znajdującego się w trudnej sytuacji, uznanej przez dziekana, w porozumieniu z wydziałowym organem Samorządu Studenckiego lub będącego członkiem sportowej kadry narodowej, rezerwy kadry narodowej albo kadry uniwersyteckiej, bez względu na przynależność klubową studenta odbywającego część studiów w innych uczelniach krajowych lub zagranicznych. Indywidualna organizacja studiów polega na ustaleniu indywidualnych terminów realizacji obowiązków dydaktycznych wynikających z planu studiów. Zastosowanie indywidualnej organizacji studiów nie prowadzi do przedłużenia terminu ukończenia studiów. Indywidualna organizacja studiów nie zwalnia z obowiązku uczestniczenia i zaliczania przedmiotów/ modułów i praktyk przewidzianych planem studiów i programem kształcenia.

Wsparcie ze strony nauczycieli akademickich polega przede wszystkim na pomocy w doborze własnej ścieżki naukowej, prowadzeniu badań i doświadczeń w laboratoriach, opieki nad tworzeniem pracy dyplomowej oraz bieżącej ocenie stopnia osiągnięcia efektów kształcenia za pomocą poszczególnych form weryfikacji. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie zaopiniowali formy wsparcia i opieki ze strony nauczycieli akademickich. Szczególnie podkreślali życzliwość prowadzących oraz możliwość szybkiego kontaktu za pomocą poczty elektronicznej lub rozmowy telefonicznej.

Każdemu z roczników przydzielony jest opiekun roku, który jest dobierany z grona pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału. Opiekun pełni funkcję pośrednika w przypadku zgłaszania skarg i sugestii dotyczących kształcenia i studiowania na wizytowanym kierunku. Osoby obecne na spotkaniu twierdziły, iż spotkania z opiekunem roku odbywają się w zależności od potrzeb studentów. W czasie spotkania z opiekunem studenci mają możliwość otwartego wypowiedzenia się na temat procesu kształcenia oraz innych spraw dotyczących studiowania. Studenci obecni na spotkaniach z ZO PKA pozytywnie zaopiniowali wsparcie ze strony instytucji opiekuna roku.

Obecni na spotkaniu uczestnicy seminariów dyplomowych wyrażali pozytywne opinie na temat form wsparcia i pomocy ze strony promotorów. Kryteria wyboru promotora pracy dyplomowej nie są określone w sposób formalny i zależą od zasad określonych przez samego promotora. Studenci wybierając opiekuna pracy dyplomowej kierują się przede wszystkim chęcią dalszego uczestnictwa w wybranej przez siebie ścieżce naukowej. Piszą oni prace pod okiem pracowników, którzy posiadają wiedzę w wybranym przez nich zakresie wiedzy. Z uwagi na dużą liczbę pracowników pod nadzorem których możliwe jest wykonanie pracy dyplomowej, studenci nie zgłaszali zastrzeżeń do tego rozwiązania. Liczba dyplomantów przypadających na jednego promotora nie powoduje nadmiernego obciążenia nauczyciela akademickiego i pozwala na indywidualne podejście do każdego ze studentów.

Studenci kierunku mogą zdobywać dodatkową wiedzę i doświadczenie w ramach działalności w kole naukowym VOYAGER. Koło to w ramach swojej działalności prowadzi współpracę z Olsztyńską Fundacją „Młodzi przeciw uzależnieniom” (coroczne wsparcie masowych imprez rekreacyjnych „Olsztyn Tańczy” oraz „Tropicana Cap”), Warmińsko-Mazurskim Okręgowym Oddziałem Polskiego Czerwonego Krzyża (coroczne wsparcie zawodów pierwszej pomocy przedmedycznej oraz olimpiady zdrowego stylu życia). Ponadto koło naukowe współpracuje z Urzędem Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego (od 2016 roku pomaga przy realizacji konferencji „Kształtowanie oferty turystycznej regionu Warmii i Mazur”) oraz z Samorządem Województwa Warmińsko-

Mazurskiego (przy realizacji konferencji „Turystyka nas inspiruje. Szlaki turystyczne szansą rozwoju turystyki regionalnej” w 2017 roku). Organizacja ma swojego opiekuna, który jest powoływany z grona pracowników uczelni. Członkowie koła naukowego wyrażali pozytywne opinie na temat form wsparcia i opieki ze strony opiekuna, który doradza im w kwestiach merytoryczno-organizacyjnych i skutecznie motywuje do poszerzania swojej wiedzy i umiejętności. Członkowie koła naukowego pozytywnie zaopiniowali również system finansowania ich działalności. Jednostka zapewnia środki finansowe konieczne do prowadzenia działalności badawczej, turystycznej i promocyjnej.

Studenci kierunku mają swoją reprezentację w Wydziałowym Samorządzie Studenckim. Działania Samorządu skupiają się przede wszystkim na reprezentowaniu studentów przed Władzami Wydziału i Uczelni, animowaniu życia studenckiego oraz prowadzeniu działalności mającej na celu promocję Wydziału i Uczelni. Samorząd jest organizatorem, lub współorganizatorem szeregu wydarzeń o charakterze samorządowym, promocyjnym i kulturalnym (min. „otrząsiny”, zbiórka darów dla dzieci z Domu Dziecka we Fromborku, spotkania wigilijne, wybór belfra roku na wydziale, bale inżynierskie i magisterskie, Dni Kultury Studenckiej „Kortowiada”, Dzień Otwartych Drzwi UWM, Dzień Otwarty WNoŚ). Członkowie Samorządu mają swoją reprezentację w następujących gremiach i komisjach: Uczelniana Odwoławcza Komisja Stypendialna, Senacka Komisja ds. Dydaktycznych, Senacka Komisja ds. Naukowych, Wydziałowa Komisja Jakości Kształcenia, Wydziałowa Komisja Oceniająca ds. Nauczycieli Akademickich, Komisja Stypendialna, Uczelniana Rada Kół Naukowych, Wydziałowa Rada ds. Promocji. Członkowie Samorządu Studentów obecni na spotkaniu z ZO PKA nie zgłaszali zastrzeżeń do systemu finansowania ich działalności. W budynku Wydziału zostało wygospodarowane pomieszczenie na potrzeby Samorządu, w którym znajduje się komputer z dostępem do Internetu oraz wyposażenie biurowe niezbędne do prowadzenia działalności.

Na Uczelni funkcjonuje system wsparcia osób niepełnosprawnych. Studenci z dysfunkcjami narządu słuchu mogą liczyć na pomoc ze strony tłumacza języka migowego, który pomaga studentowi podczas zajęć oraz egzaminów i zaliczeń. Dodatkowo osoby głuchonieme mają możliwość wypożyczenia tabletu z zainstalowanym dostępem do abonamentu tłumacza języka migowego oraz skorzystania z terminalu umożliwiającego połączenie on-line z tłumaczem języka migowego. Studenci z dysfunkcjami słuchu mogą liczyć na pomoc ze strony stenotypisty, który w czasie rzeczywistym notuje treści przekazywane podczas zajęć, a następnie udostępnia materiały studentom. Studenci z dysfunkcjami utrudniającymi poruszanie się mogą skorzystać z ułatwienia w postaci usługi transportowej. Uczelnia oferuje studentom transport z miejsca zamieszkania na uczelnię oraz na miejsce praktyk pojazdem przystosowanym do przewożenia osób niepełnosprawnych. Prowadzone są lektoraty dedykowane z języka obcego. W siedzibie SJO przy ul. Obrońców Tobruku 3, w Sali nr 12 znajduje się sprzęt przeznaczony do kształcenia osób niewidomych i niedosłyszących, m.in.: powiększalnik elektroniczny, brajlowska maszyna do pisania, tablica interaktywna. Osoby, które z uwagi na swoją niepełnosprawność mają ograniczone możliwości posługiwania się językiem polskim mogą skorzystać z lektoratów, w trakcie których mogą podnieść kompetencje porozumiewania się w tym języku. Pracownie komputerowe wyposażone są w specjalistyczną klawiaturę BigKeys, myszkę BigTrack, myszkę rozpoznającą ruch głowy SmartNav, program udźwiękowiający Jows 11.0, program powiększający obraz Magic 12.0, powiększalnik stacjonarny Prisma Autofocus, drukarkę brajlowską SpotDot Emprint. Jednostki takie jak dziekanat, akademiki, Biblioteka, Pływalnia, Biuro ds. Studenckich itp. Wyposażone są w podblatowe pętle indukcyjne. Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych organizuje wiele wydarzeń o charakterze integracyjnym, np. zawody koszykówki, konkursy wędkarskie, spływy kajakowe oraz wyjazdy na konferencje przeznaczone dla osób niepełnosprawnych. Organizowane są szkolenia dla pracowników i studentów w ramach których przekazywane są

informacje na temat możliwości włączenia wszystkich członków społeczności akademickiej w proces wsparcia osób niepełnosprawnych.

W zakresie doradztwa zawodowego i edukacyjnego studentów kierunkowi wspiera Biuro Karier. Zadaniem jednostki jest poradnictwo zawodowe oraz poradnictwo z zakresu przedsiębiorczości. Biuro oferuje studentom bezpłatną diagnozę kompetencji i zarządzanie talentami, coaching kariery, szkolenia i warsztaty rozwijające kompetencje społeczne i zawodowe, organizację i prowadzenie szkoleń przygotowujących studentów do płynnego wyjścia na rynek pracy, udzielanie informacji o ofertach praktyk, staży oraz ofertach pracy, prowadzenie i rozbudowę bazy studentów objętych wsparciem, nawiązywanie i utrzymywanie długofalowych relacji z pracodawcami, współpracę z pracodawcami (realizacja projektów rekrutacyjnych, organizacja spotkań i prezentacji firm na uczelni). Jednostka tworzy i weryfikuje bazy danych o pracodawcach - pozyskuje oferty staży, praktyk i pracy, prowadzi dystrybucję poradników firm współpracujących oraz organizuje Targi Pracy i Dni Otwartych Drzwi w Biurze Karier.

Za administracyjną obsługę studentów odpowiada Dziekanat. Jednostka jest do dyspozycji studentów od wtorku do piątku w godzinach 9:00-13:00. Studenci wyrazili pozytywne opinie na temat ram czasowych, w których dostępna jest obsługa administracyjna. Pozytywnie oceniona została również życzliwość pracowników.

Studenci mają możliwość kontaktu z władzami dziekańskimi w wyznaczonych godzinach przyjęć. Każdy student ma możliwość indywidualnych konsultacji z prowadzącymi zajęcia podczas wyznaczonych i podanych do ogólnej wiadomości godzin (informacja na stronie internetowej i drzwiach pokoju nauczyciela). W kwestiach związanych z organizacją praktyk studenci kontaktują się z pełnomocnikiem ds. praktyk studenckich. Za sprawy związane z wymianą międzynarodową i wyjazdami zagranicznymi studentów i pracowników odpowiedzialny jest wydziałowy pełnomocnik ds. programu Erasmus+ oraz pełnomocnik ds. programów wymiany studentów i doktorantów.

8.2.

Studenci otrzymują informacje o dostępnych źródłach informacji za pomocą źródeł takich jak: strona internetowa, wirtualna platforma USOS, portale społecznościowe, ogłoszenia i plakaty oraz tablice informacyjne. Stosowane są również przekazy słowne podczas prowadzenia zajęć lub spotkań ze studentami.

Ocena systemu wsparcia możliwa jest za pomocą nieformalnych metod ewaluacji. Należą do nich: bezpośrednie zgłaszanie uwag i opinii do pracowników uczelni, zabranie głosu w czasie cyklicznych spotkań studentów z opiekunem roku oraz przekazanie uwag i spostrzeżeń za pośrednictwem Samorządu Studenckiego. Nie zaobserwowano sformalizowanych form ewaluacji systemu wsparcia i motywowania studentów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Kadra prowadząca proces kształcenia wspiera studentów w kwestii doboru własnej ścieżki naukowej i nabywania kompetencji badawczo-naukowych. Jednostka oferuje wieloaspektowe formy wsparcia studenckiego ruchu naukowego. Rozbudowany i wieloaspektowy system wsparcia niepełnosprawnych studentów umożliwia pełny udział w procesie kształcenia osobom z dysfunkcjami poszczególnych zmysłów i narządów. Formy wsparcia ze strony Biura Karier pozwalają studentom na zdobycie kompetencji miękkich, które są przydatne na rynku pracy. System wsparcia i motywowania studentów nie podlega sformalizowanemu systemowi ewaluacji.

Dobre praktyki

Zalecenia

W celu doskonalenia form wsparcia i motywowania studentów zaleca się stworzenie formalnego systemu ewaluacji tych aspektów, np. poprzez uzupełnienie ankiet studenckich o pytania za pomocą których studenci wyrażą swoją opinię na temat jakości obsługi administracyjnej i innych form wsparcia.

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.

Nie dotyczy- jest to pierwsza ocena programowa na kierunku „turystyka i rekreacja” w Uniwersytecie Warmińsko- Mazurskim w Olsztynie.

Przewodnicząca Zespołu PKA

Prof. dr hab. inż. Grażyna Jaworska